

Motiivi

8 • 2019 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

NUOHOOJA
Piirtää ja putsaa

JOULUPUKKI
Keikkaa pukkaa

LOLA ODUSOGA

TYÖMYYRÄ

LUE MYÖS

Lautapeli-
miehen
vinkit

Pomokin
ansaitsee
kiitoksen

Kyrkans
tomtar är
vakna

oma
JHL

Säästämme luontoa - JHL:n jäsenkalenteri muuttuu tilauspohjaiseksi

Vuonna 2021 JHL:n jäsenkalenteri ei saavu enää kaikille jäsenille automaattisesti kotiin.

Kalenterin voit jatkossa tilata itsellesi omaJHL:n kautta:

JHL

jhl.fi/omajhl

Kun olet tehnyt tilauksen omaJHL:ssä, se jatkuu automaattisesti myös seuraaville vuosille.

Vähennämme mm. paperinkulutusta sekä kalentereiden valmistus-, kuljetus- ja kierrätyskuluja, kun kalenterin tilaavat ainoastaan sitä tarvitsevat. Uudistuksen myötä säästämme arvokkaita luonnonvarojamme.

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

29 aloitetta

JHL:n edustajisto kokoontui jälleen.

Kun lakko on pakko

Työseisausten taustat ja tunnelmat.

Oikeuksia vailla

Liitot eivät tue palestiinalaista sairaanhoitajaa Israelissa.

– *Peruskoulun jälkeen aion opiskella merkonomiksi.*

PÅ SVENSKA

26

Församlingsmästarna fann varandra.

45

Bloggidéer blir verklighet.

48

Den totala medlemsavgiften ändras inte.

14

Romaninuori Jimi Bollström, 15, tutustui työelämään autoliikkeessä.

SISÄLTÖ

6

Vanhustyö väsyttää, mutta kirjastotyö piristää.

8

Nokikolarilla on vermeitä joka lähtöön.

18

Edustajisto keskusteli järjestämisestä ja jäsenhankinnasta.

20

Harri Annala osti omalla rahallaan lautapelejä kirjastolle.

26

Maria och Christer Viksten tänder ljusen i julkyrkan.

28

Lola Odusoga huhki otsa hiessä Tyksin keittiöapulaisena.

34

Yksi saa työsuhde-etuna auton, toinen joulupuuroa.

44

Näillä askelmerkeillä valmistaudut lakkoon.

48

Representantskapet gav sitt stöd till strejkerna.

PALSTAT

25 Raati

34 Haloo

36 Minä numeroina

47 Kysy ihmeessä

50 Kolumni

KOLME TARINAA PERHEESTÄ:

JOULUNAKIN TÖISSÄ.

Vuorotyön ja vanhemmuuden yhdistämisessä on ihan omat haasteensa. **Sivu 22**

AATON AHKERIN.

Joulupukki Miro Poikolainen laskuttaa sukulaisiltaan nolla euroa keikasta. **Sivu 36**

OMA KOTI PERHEKOTI.

Tässä keittiössä tuoksuvat pullat, rakkaus ja vaativan hoivatyön arki. **Sivu 38**

Työntekijät ahertavat joulunakin

VUOSI ELÄMÄSTÄ ON vierähtänyt sukkelasti ja joulun on taas ovella.

Perinteinen jouluidylli - sadunomainen juhla sukulaisten ja suloisten lasten, kissojen, koirien, nissejen ja nassejen kanssa - ei ole oikeassa elämässä monelle totta. Jouluaatto ja joulupäivät ovat lukuisille työntekijöille työpäiviä. On paljon työtä, jota on tehtävä 24 tuntia vuorokaudessa, seitsemän päivää viikossa. Suomi on elossa aina.

Ihmisen henki on kallis ja joulun pyhinäkin sairauksissa on henkilökuntaa siltä varalta, että jotain sattuu. Pelastuslaitoksen väki päivystää, jos vaikka tuli pääsisi

irti kynttilöistä. Päiväkodit hoitavat vuorotyöntekijöiden lapsia. Lastensuojelu pitää huolen lapsista ja nuorista, joilla ei ole turvallista kotia. Aurasikalustot pelastavat joulumatkalaiset lumelta. Julkinen liikenne kuljettaa ihmisiä joulun erilaisiin tapahtumiin. Poliisit, rajavartijat ja puolustusvoimat huolehtivat suomalaisten turvallisuudesta. Perhekodit hoitavat vanhuksia. Saamme nauttia joulun valoista, sillä sähköasentajat ovat valmiudessa.

Julkisia ja julkisrahoitteisia palveluita parjataan paljon. On kuitenkin hyvä muistaa tämä: hyvinvointivaltio turvaa kaikille lapsille ja vanhuksille hyvän hoidon silloin, kun työpäivät sattuvat jouluksi. Julkiset palvelut ovat olemassa siksi, että Suomi ei seiso - ja siksi, että ihmisen henki, turvallisuus ja hyvinvointi ovat koko ajan Suomen valtion keskiössä.

Yhteiskunnan muodostamme me kaikki. Pidetään siis hyvä huoli julkisista palveluista vastakin.

Mielessäni kilisevät jo kulkuset ja suloiset tiukat. Syksy on ollut ammattiliitoille raskas ponnistus. Palkkojen dumppaaminen on ollut työnantajille sinnikäs tavoite: pienistä pakoista on haluttu leikata isoja prosentteja. Taistelu työntekijöiden ja työnantajien välillä on ollut kovaa. Talous on Suomessa kuitenkin hyvässä kunnossa, myös ekonomistien mukaan. On aika maksaa ammattilaisille reilua palkkaa.

Joulupukille lähetän suuren toiveen. Neuvotellaan yhdessä reilut palkankorotukset ja oikeudenmukainen työelämä. Neuvottelemalla saamme parhaan ja turvallisen yhteiskunnan kaikille.

Hyvää joulua ja raikasta uutta vuotta, tule joulun kultainen!

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

200
tuhatta
jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

Seuraava
lehti
ilmestyy
29.1.

Motiivi

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimitussihteeri Samuli Launonen / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Saija Heinonen, Ulla Puustinen ja Hellevi Raita / Taitto ja grafiikka Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistystysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimyyni Saarsalo Oy, santeri.selin@saarsalo.fi, 044 238 0511 tai mikko.salmensuu@saarsalo.fi, 044 777 5112 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkojulkaisu) / Paino Forssa Print / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaisella paperilla.

Liitolla lakkosyksy

Sadat JHL:n jäsenet ovat osallistuneet syksyn aikana lakkoihin, ulosmarsseihin ja muihin työtaistelutoimiin eri puolilla Suomea.

Raumalla kaupunki uhkasi ulkoistaa sosiaali- ja terveystoimen ruoka- ja puhtauspalvelut, mikä olisi heikentänyt runsaan sadan JHL:läisen työehtoja. Sinnikkäällä vaikuttamistyöllä, kahdella lakolla ja JHL:läisten ulosmarssilla uhka saatiin torjuttua.

Porissa teknisen toimialan työntekijät marssivat ulos 18. marraskuuta vastustaakseen kaupungin oman rakennustoiminnan alasajoa. Samana iltana kaupunginhallitus asetti työryhmän, joka miettii vuoden loppuun mennessä vaihtoehtoja toiminnan jatkamiselle.

Kiperin tilanne on Turussa, jossa JHL vastustaa Arkea Oy:n päätöstä vaihtaa työntajaliittoa ja työehtosopimusta. Sen seurauksena noin 600 JHL:läisen palkat ja lomaedut heikkenivät tuntuvasti.

JHL:n mielestä yhtiö on rikkonut yhteistoimintalakia päättäessään työnantajaliiton vaihtamisesta ennen yt-neuvotteluja henkilöstön kanssa. Liitto on jättänyt asiasta tutkintapyyntöä poliisille.

Arkea on Turun kaupungin lähes kokonaan omistama yhtiö, joka tuottaa ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöhoitopalveluita. Toimivaa neuvotteluyhteyttä työmarkkinakiistan osapuolten välille on ollut hankala saavuttaa.

Omien lakkojen lisäksi JHL:läiset olivat mukana Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU:n tueksi järjestetyissä työtaistelutoimissa.

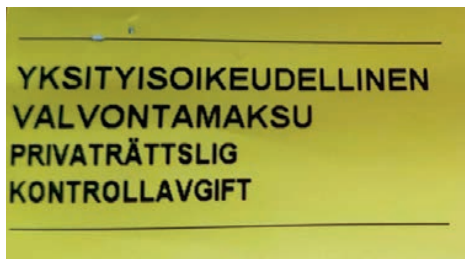

LUE LISÄÄ tapaus Arkeasta jhl.fi ja motiivilehti.fi

Peräti 64 prosenttia kansalaisista vastustaa kuntapalvelujen ulkoistamista.

Lähde: Kunnallisanalan kehittämissäätö, 2019

Pysäköinti helpottuu

Kotihoidon työntekijöiden pysäköimisongelmat helpottuvat, kun uusi tieliikennelaki astuu ensi kesäkuussa voimaan. Hallituksen lakiesityksen mukaan kotihoidon työntekijät voisivat poiketa pysäköintirajoituksista kaikkialla Manner-Suomessa.

Uusi sääntely mahdollistaa aikarajoittamattoman ja maksuttoman pysäköinnin kunnan katuverkon pysäköintipaikoilla. Lisäksi hoitajien on mahdollista pysäköidä kadulla, jossa pysäköinti on kielletty pysäköintikielto- tai pysäköintikieltoaluemerkillä, sekä piha-kadulla muuallakin kuin merkityllä pysäköintipaikalla.

Pysäköintipaikkojen puute ja pysäköintirajoitukset ovat vieneet hoitajien aikaa. Lisäksi he ovat joutuneet maksamaan pysäköintivirhemaksun, vaikka kyse on tuiki tärkeästä ammattiajasta.

Vanhustyö uuvuttaa monella tapaa

Lähes 85 prosenttia JHL:läisistä vanhustyön ammattilaisista kokee työnsä fyysisesti raskaaksi, käy ilmi liiton kyselytutkimuksesta.

Fyysinen kuormitus johtuu etenkin vaikeista työasunnoista ja raskaiden taakkojen siirtelystä. Peräti 79 prosenttia vastaajista kertoi käsittelevänsä raskaita taakkoja.

Vanhustyö kuormittaa myös psyykkisesti. Suurin syy on se, etteivät työntekijät voi itse vaikuttaa työn määrään. Myös jatkuvat muutokset ja heikko johtaminen lisäävät henkistä rasitusta.

Yli 60 prosenttia vastaajista oli yli 50-vuotiaita. Ikärakenne kielii alan vähäisestä vetovoimasta.

65 %

Yli 65 prosenttia vastaa-
jista kritisoi johtamista
ja esimiestyön laatua.

1/2

Puolet kertoi kokeneensa
epäasiallista kohtelua
työssään.

550

Kyselyyn vastasi kaikkiaan
550 vanhustyön
ammattilaista.

Jakso- ja yötyö lisääntyvät

Uusi työaikalaki tulee voimaan 2020 alussa. Laki tuo joustoja työaikoihin ja saattaa hankaloittaa arkea, koska jaksotyöajan käyttö sekä vuoro- ja yötyö tulevat todennäköisesti lisääntymään.

Jaksotyön teettäminen on jatkossa mahdollista JHL:läisittäin merkittävillä toimialoilla kuten turvallisuus- ja pelastustehtävissä, vankeinhoidossa, varhaiskasvatuksessa sekä päihdetyössä. Varhaiskasvatuksessa jaksotyö voi koskea perhepäivähoitoa sekä ympärivuorokautisia päiväkotia.

Jaksotyössä työtunteja voi teetää enemmän ilman ylityökorvausta. Keskimääräiset viikkotyötunnit eivät saa kuitenkaan ylittää 40:tä.

EU:n työaikadirektiivin mukaan vuorojen välisen lepoajan on oltava vähintään 11 tuntia. Jaksotyössä lepo voi olla lyhimmillään vain seitsemän tuntia.

Uusi laki mahdollistaa myös niin sanotun joustotyön ja tunnistaa aiempaa paremmin etätyön.

Potkuja luvassa Lahdessa

Lahden Työn Paikka Oy on asetettu selvitystilaan ja sen kaikki työntekijät irtisanotaan. Yritys työllistää noin 40 ihmistä, joista suurin osa on JHL:n jäseniä.

Työn Paikka Oy:n omistaa Lahden kaupunki. Se on tarjonnut työvalmennusta ja muita työllistymistä tukevia palveluja noin 350 henkilölle vuosittain.

– Toiminta on ollut hyvää, mutta yhtiö on raskaasti tappiollinen, sanoo pääluottamusmies **Jari Hartman**.

Hartmanin mielestä yhtiömuoto ei sovi työllistymistä tukeviin palveluiden tuottamiseen.

Tyt: päättyvät joulukuun puolivälissä, ja irtisanomislaput jaetaan osalle henkilöstöstä todennäköisesti jo ennen joulua. Suurimmalla osalla on puolen vuoden irtisanomisaika.

– Toivottavasti edes osa työntekijöistä voisi sijoitua Lahden kaupungille. Asia on parhaillaan selvittelyn alla, kertoo Hartman.

Viina työpaikkojen murheena

Alkoholin käyttöön liittyvät ongelmat ovat edelleen liian tuttu ilmiö työpaikoilla. Tämä käy ilmi SAK:n luottamusmiehille ja työsuojeluvaltuutetuille tehdystä kyselystä.

Sen mukaan kaksi kolmesta on kohdannut työpaikallaan päihteiden väärinkäyttöön liittyviä pulmia. Yleisimmät koskevat krapulassa tai humalassa töihin tulemistä.

Päihdeongelmiin puututaan työpaikoilla hanakammin kuin ennen. Hoitoonohjaukseen on turvauttu 58 prosentilla työpaikoista, neljänneksellä työpaikoista päihteiden käyttö on johtanut henkilön irtisanomiseen.

SAK:n asiantuntijalääkäri **Kari Haring** toteaa, että jos työntekijä joudutaan irtisanomaan päihdeongelman vuoksi, on työpaikalla epäonnistuttu ongelman tunnistamisessa ja ennaltaehkäisyssä.

3 X AMMATTI

Hätäkeskustyö kiinnostaa

Hätäkeskukset kärsivät varsinkin kesäisin työvoimapulasta, sillä koulutettuja hätäkeskuspäivystäjiä ei ole tarpeeksi. Tammikuussa 2020 alkavaan hätäkeskuspäivystäjän koulutukseen tuli ennätysmäärä hakemuksia, 550. Se on sata enemmän kuin edellisessä haussa.

Opiskelupaikan saa 24. Koulutus kestää 1,5 vuotta.

Lisätietoa: pelastusopisto.fi

Kirjastoalalla viihdytään

Kirjastoalalla työskentelevät ovat varsin tyytyväisiä työhönsä. Yhdeksän kymmenestä kokee innostusta työssään ja sama määrä tuntee olevansa omalla alallaan.

Tulokset perustuvat Suomen Kirjasto-seuran kyselyyn.

Kirjastoissa työskentelee noin 5 000 henkilöä.

Lisätietoa: suomenkirjastoseura.fi

Passi saattohoitoon

Saattohoidon passi otetaan käyttöön ensi vuonna. Passi on tarkoitettu terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisille, ja sen saa suorittamaan saattohoidon verkkokurssin.

Passin tarkoituksena on varmistaa, että hoitaja osaa arvioida saattohoitopotilaan oireita ja kykenee osallistumaan kivunhoitoon.

Passi on osa kehittämishanketta, jonka tavoitteena on nostaa oireenmukaisen ja saattohoidon tasoa koko maassa.

Lisätietoa: stm.fi

Tuhansien kattojen kautta

Tapio Valjakka nuohooa enää harvoin tulisijoja ja piippuja, mutta kyllä ilmanvaihtojärjestelmien huoltotöissäkin saa kivuta.

teksti Saija Heinonen kuvat Tommi Hynynen

TYÖKOHTEESSA leväytetään ensi töiksi ilmanvaihtopiirustukset pöytään, suunnitellaan etenemisjärjestys ja aletaan hommiin.

On kuin mikkeliäinen nuohooja **Tapio Valjakka**, 63, värittäisi pienen kaupungin karttaa, kun hän vetää pinkillä korostustussilla merkinnän ilmanvaihtopiirustukseen. Jälleen yksi kanava on putsattu.

Uuteen työkohteeseen tutustuminen alkaa aina samalla kaavalla. Ensin Valjakka käy läpi ilmanvaihtojärjestelmästä laaditut rakennuspiirustukset. Niiden perusteella nuohooja osaa välineineen suunnistaa läpi ilmastointikanavien.

Määränpäänä on tuottaa rakennukseen - ja ennen muuta sen asukkaille tai työntekijöille - parempaa hengitysilmaa. Puhtaan sisäilman vaikutukset terveyteen, viihtyvyyteen, paloturvallisuuteen sekä työtehoon ovat kiistämättömät.

- Työkohteita on laidasta laitaan, mökeistä suuriin julkisiin rakennuksiin. Isoin on tainnut olla Mikkelin keskussairaalan ilmanvaihtokanavien huoltoprojekti, JHL:läinen Valjakka kertoo.

Tämänkertainen kohde asettuu Valjakan mukaan kooltaan keskikastiin. Ristiinan seurakuntakeskuksen ilmanvaihdon huoltoon on varattu viisi päivää.

Jäädäkö vai eikö jäädä?

Valjakka suuntasi uudelle alalle reippaat 30 vuotta sitten.

- Vaihdoin vuonna 1987 pesulatyöstä nuohoukseen. Hommat muuttuivat puhtaista hieman likaisemmiksi.

Parivuotisen oppisopimuskoulutuksen käytyään Valjakka teki ensimmäiset 15 vuotta niin sanottua mustaa nuohousta, josta nokisutarien ammattikunta on perinteisesti tunnettu.

Hän on kiivennyt tuhansille katoille ja rassannut vielä useamman tulipesän ja piipun puhtaaksi ja paloturvalliseksi.

Vaikka työnkuva on painottunut 15 viime vuoden aikana ilmanvaihtolaitteiden huoltohommiin, on ammattinimike säilynyt samana.

Mies on hyvässä kunnossa, mutta jättää mielellään nykyään

katoille kiipeämiset nuoremmille. Piippujen ja tulisijojen nuohoojille on tarvetta entiseen tapaan.

Iän puolesta hän voisi jäädä ensi kesänä viettämään ansaittuja eläkepäiviä. Lopullista päätöstä vapaaherraksi siirtymisestä Valjakka ei vielä ole tehnyt.

Työ maistuu edelleen. On kuitenkin eräs asia, joka saattaa painaa vaakakupissa, kun hän pohtii työssä jatkamista yli eläkeiän. Nimittäin työn digitalisoituminen.

Digidigi

Teknologia kehittyi jättiharppauksin. Tämä aiheuttaa ilmanvaihtotalalla eniten henkisiä haasteita, ei niinkään ruumiillisia.

- Jatkuvan kehityksen kelmassa pitäisi pysyä. Kyllä minä perustyön hallitsen, mutta välillä tuntuu, ettei välttämättä enää riitä intoa opetella hirveän montaa uutta konetta ja kommervenkkiä.

Nykyaikana rakennusten ilmastointitekniikka on pitkälle automatisoitu. Valjakan työssä on hallittava ilmanvaihtojärjestelmien tarkastukset, painemittaukset, säädöt, huollot, puhdistukset, suodattimien vaihdot sekä lämmityksen ja ilmanvaihdon neuvonta sekä opastus.

- Tämä kaikki on tullut uutena ja digitalisoituminen on muuttanut työnkuvaa tosi paljon.

- En millään tavalla vähättele aiempaa perinteistä nuohoojan työtä, vaativaa hommaa sekin on.

Valjakka pohdiskelee, että mustassa nuohouksessa työ itsessään ei ole vuosien saatossa kovasti muuttunut. Myös työvälineet ovat jotakuinkin samat kuin vaikka 60 vuotta sitten. Tulisijojen nuohoukseen ei moottoroitua robottia ole vielä keksitty.

- Materiaalit ovat toki kehittyneet, mutta välineet ovat perinteisiä, Valjakka sanoo ja ottaa kouraansa koko työuran ajan käyttämänsä nivelletyn nuohouskauhan.

ILMASTOINTIKANAVIEN puhdistus on yleensä ensimmäinen askel, jos epäillään sisäilmaongelmia. Sieltä harvemmin ongelmien alkulähdettä kuitenkaan löytyy.

Rakennuksen keuhkot kuntoon

Ilmanvaihtojärjestelmiä on pääosin kolmea eri tyyppiä: painovoimainen ilmanvaihto, koneellinen poistoilmanvaihto sekä koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto.

Tapio Valjakka esitteli muutamia ilmanvaihtonuohouksessa päivittäin käyttämiään työvälineitä.

Alipaineistaja

Ilmanvaihtokanavat alipaineistetaan ja harjataan koneellisesti. Pölyt ja muu lika eivät pääse karkaamaan huoneeseen, vaan kulkeutuvat alipaineistajan kautta erilliseen suodattimayksikköön.

Peili ja lisävalo

Taskulamppu ja pitkän varren päässä oleva kääntyvä peili ovat vakiovarusteita, joilla pääsee tutkailemaan hankalimmatkin kanavamutkat.

Harjavalikoima

Ilmanvaihtokanavien koko vaihtelee suuresti. Putkien halkaisija voi vaihdella 10 sentistä jopa yli puoleen metriin. Harjoja täytyy olla varalla matkassa useaa kokoa.

Pesuaine

Ilmanvaihtoventtiilit ja niiden suodattimet ja säleiköt pestään yleispesuaineella. Puhdistuksen jälkeen osat ovat valmiina laitettavaksi paikoilleen.

Imuri

Työkohteet jätetään aina siisteiksi. Nykyaikaisten ilmanvaihtojärjestelmien huollon jälkeen ei huomaa, että paikalla on edes käyty. Paitsi ilmanlaadun paranemisesta!

- Sama nuohouskauha on kulkenut mukana koko työuran ajan.

Ei se putous, mutta se äkkipysäys

Mustassa nuohouksessa tapaturmariski on takaraivossa koko ajan. Ylös on kiivettävä, vaikka aurinko olisi porottanut katon hohkaavan kuumaksi, puhumattakaan talviajan jäisistä ja lumisista työolosuhteista. Rakennusten kattoturvatuotteet eivät ole aina ihan kaikkien lakien ja asetusten mukaisia.

- Kyllä tässä ilmanvaihtotyössäkin vaaran paikkoja on. Monesti joutuu työskentelemään hyvin hankalissa asennoissa. Viimeksi eilen sain kiemurrella ryömien omakotitalon lauteiden alle.

Valjakka ei ole säästynyt työtapaturmilta. Muutamaan otteeseen on käynyt onni onnettomuudessa.

Kerran hän kiipesi hyvin jyrkälle katolle. Harjalle kiipeäminen sujui mallikkaasti, mutta alas tullessa huopakatteella kengät alkoivat luistaa kuin kuulalaakerit olisivat alla. Hetken aikaa Valjakka pidätti hengitystä ja mietti mitä tapahtuu, jos mies liukuu kattoon nojaaviin irtotikkaisiin asti.

- Nurinhan ne olisivat menneet ja minä siinä samassa. Onneksi sain suitsait heitettyä kengät jaloista pois ja villasukat purivat kattoon kuin täi terva. Vaara ohi.

Uhkaavin läheltä piti -tilanne tapahtui ilmanvaihtotyössä eräällä omakotityömaalla.

- Pidin kaverille ulkona talon päätyluukkua auki, ja siinä samassa lähtivät tikkaat alta. Alla oli autotallin asfalttiluiska. Sen molemmin puolin olisi ollut nurmikkoa.

- Nuohous on pieni hinta turvallisuudesta.

Valjakka tuli selälleen alas juuri asfalttikohtaan. Päänsä hän onnistui ihmeen kaupalla suojaamaan, mutta kipu lantionseudulla vei shokkiin.

- Testasin liikkuko jalat ja kädet. Sitten totesin kaverille, että soitatko kuule ambulanssin.

Lannerangasta murtui nikama, ja muutama kuukausi meni toipussa. Lääkärin mukaan hänellä oli erittäin hyvä onni, että murtuma osui juuri ”oikeaan” kohtaan. Muussa tapauksessa olisi mennyt liikuntakyky. Ja tietenkin myös työkyky.

Hyvä ilma, parempi mieli

Vaihtelevat työkohteet, uusien ihmisten kohtaaminen ja itsenäinen työ. Valjakka löytää nopeasti monta syytä siihen, että viihtyy työssään.

- Eipä tarvitse joka aamu mennä saman tehtaan ovesta sisään eikä aina saman konttoripöydän ääreen. Jokainen työmaa tuo ja luo omat haasteensa, mutta se pitää mielen virkeänä.

Hän painottaa oman asenteen ja sosiaalisten taitojen merkitystä. Vuosien varrella on asiakkaita ollut joka lähtöön. Valjakka kertoo, että hän on oppinut tulemaan toimeen kaikkien kanssa ja käyttämään psykologista silmää juuri sopivasti.

- Aina pitää aluksi vähän haistella ja aistia ilmapiiriä. Riippumatta siitä oletko kohteessa, joka on ihmisten työpaikka vai jonkun kotona.

Mieleenpainuvia kohtaamisia on monia. Yhtenä parhaista on ilmanvaihtoprojekti menneiltä vuosilta:

- Emme olleet ehtineet ottaa edes työkaluja autosta, kun vastaan tulut ihminen totesi, että kylläpä on nyt selvästi raikkaampi ilma. Pelkkä ajatus siitä, että tulemme putsaamaan, kaiketi aiheutti sen, että tuntui heti puhtaamalta. □

TAPIO VALJAKKA suosittelee ehdottomasti käyttämään ammattilaisia nuohoustyössä. ”Se on vähän kuin oman auton katsastus. Ei oikein passaa sanoa, että kyllä se toimii, olen itse katsonut.”

AMMATTINA Nuohooja

NUOHOJIA SUOMESSA yhteensä noin 800, joista parisenkymmentä naisia

KOULUTUS talotekniikan ammatti- ja erikoisammattitutkinto

TYÖAIKA voi vaihdella paljon, työaika sovitaan työkohteittain

TYÖLLISYYSILANNE hyvä

Pelastuslain uudistus tuli voimaan vuoden 2019 alusta. Laki ei määrittele enää nuohouksen hintaa kiinteistöissä, eikä pelastuslaitos huolehdi nuohouspalvelujen järjestämisestä.

Käytännössä muutos tarkoittaa alueellisen piirinuohousjärjestelmän ja nuohouspalvelujen hintasääntelyn loppumista. Siirtymäaika oli kesäkuun 2019 loppuun asti.

Kiinteistönomistajan velvoite huolehtia tulisijojen ja savuhormien säännöllisestä nuohouksesta sekä tikkaiden ja katon turvavarusteiden kunnosta säilyvät entisellään. Asuinrakennuksissa nuohous on tehtävä vuosittain ja vapaa-ajan asunnoissa vähintään kolmen vuoden välein, muissa rakennuksissa tarpeen mukaan.

Nuohoojalla on edelleen velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan vaaraa aiheuttavista vakavista puutteista ja vioista pelastusviranomaiselle.

Pelastuslaitos neuvoo ja ohjaa edelleen nuohoukseen liittyvissä asioissa sekä valvoo nuohousveloitteen toteutumista.

Nuohoojien ammattitutkintovaatimus säilyi ennallaan ja kaikki entiset nuohoojat voivat jatkaa ammatinharjoittamista.

#TalkootOnOhi!

Uutuus! Terrain High S3

LUE LISÄÄ
ROMANI
HARJOITTELUUN
-KAMPANJASTA
motivilehti.fi

Tätä tietä työelämään

Romaninuoret ovat koulutetumpia kuin koskaan, mutta valtaosa jää yhä vaille töitä. Syrjäntäkieppeä alkaa usein peruskoulun tet-jaksolla. Jimi Bollström pesi tetissä autoja.

teksti Heini Kilpamäki kuvat Hanna-Kaisa Hämäläinen,
Kati Ahonen, Gabby Baldrocco

JIMI BOLLSTRÖM (vas.) suoritti tetin tutun perheen automyymälässä. Oppi-sopimuksella työskentelevä Alwar Hedman vihki nuorukaisen työn saloihin.

Kun auto on likainen, **Jimi Bollström**, 15, ei aikaile. Jyväskyläläinen yhdeksäsluokkalainen tarttuu ripeästi imuriin ja pesuvälineisiin. Hän pesee ja puistelee matot sekä puhdistaa verhoilun. Sitten hän kiillottaa kurat ja pölyt auton pinnasta.

Auto on puhdas pahimmistakin tahroista alle 20 minuutissa.

- Tykkään työstä tosi paljon, siinä näkee oman käden jäljen, Bollström sanoo.

- Vaikkeimmissa sisätahroissa pitää tosin käyttää tekstiilipesuria.

Bollström suoritti viikon mittaisen tet-jakson tuttaviansa automyymälässä Jyväskylässä lokakuussa. Tet tulee sanoista työelämään tutustuminen. Se on peruskoulun pakollinen jakso, jonka tarkoitus on antaa nuorelle ensimmäinen kokemus oikeasta työpaikasta ja työyhteisöstä.

Automyymälä toivotti nuoren harjoittelijan heti tervetulleeksi. Lämmin vastaanotto ei kuitenkaan ole aina itsestäänselvyys: tet on usein romanin ensimmäinen työsyrrjintäkokemus.

Kannustavia kokemuksia

Työhaussa haavoittuvimmassa asemassa ovat nuoret, joille työkokemusta ei ole vielä karttunut. Bollström on romani ja hänet työllistänyt tuttavaperheen yritys romanien omistuksessa.

Valtaväestön omistamien paikkojen ovet sen sijaan avautuvat romaneille nihkeästi, ja jopa 75 prosenttia alle 35-vuotiaista romaneista on työttömiä.

Kyseessä on rakenteellinen ongelma, sillä romaninuoret ovat koulutetumpia kuin koskaan. Jo yli 80 prosenttia heistä suorittaa peruskoulun loppuun.

Määrä on kasvanut vuosituhaten alusta asti, jolloin vastaava luku oli noin 60 prosenttia. Peruskoulun suorittaneista romaneista jo 85 prosenttia jatkaa opintojaan ammattikouluun tai lukioon.

Töihin pääsemisen vaikeudet selvisivät myös Diakonia-ammattikorkeakoulun Työnimi-kampanjassa viime vuonna. Siinä neljä julkisuuden henkilöä, **Tuomas Enbuske**, **Anne Kukkohovi**, **Jari Sarasvuo** ja **Meri-Tuuli Väntsi** hakivat töitä omilla ansioluetteloillaan mutta romaninimillä. Vain yksi 54 työhakemuksesta johti haastatteluun.

Jimi Bollströmin kokemus työelämästä on ollut toistaiseksi kannustava. Hänen molemmat vanhempansa ovat työelämässä, äiti sairaanhoitajana ja isä keikkailevana muusikkona. Kahdesta isoveljestä toinen työskentelee raviohjastajana. Toinen on työtön.

Kun lähikaupasta sanottiin ei

Syksyn alussa alkoi Romani harjoitteluun -somekampanja. Tunnisteella #romaniharjoitteluun työpaikka voi viestittää sosiaalisessa mediassa ottavansa nuoria harjoitteluun etniseen taustaan katsomatta.

PUHDASTA TULEE. Jimi Bollström oppi tetissä auton tehoimuroinnin.

ILMANPAINE KOHDILLAAN. Ilmanpainemittari oli yksi tettiläisen työkaluista.

– *Jos joku haukkuu koulussa, kerron siitä opettajalle.*

Helsingin kaupunginvaltuutettu **Suldaan Said Ahmed** (vas.) teki valtuustoon kampanjaan liittyvän aloitteen. Ahmed peräänkuulutti kaupungin vastuuta syrjimättömään tet-harjoitteluun. Vantaan kaupunki twiittasi olevansa kampanjassa mukana.

Kampanjan taustalla ovat yhteisönsä näkyvät nuoret äänet **Linda-Maria Roine**, 26, ja **Leif Hagert**, 30. Hagert on Romaninuorten neuvoston varapuheenjohtaja, Roine **Mercedes Benzo** -nimellä tunnettu palkittu rap-muusikko.

Ikiaikaiset pelot vaikuttavat Hagertin mukaan siihen, että työpaikat eivät huoli romaneita edes palkattomaan harjoitteluun. Hän kertoo työnantajista, jotka pelkäävät, että harjoittelijan koko suku alkaa viettää aikaa liikkeessä.

- Löytyy myös muita, varsin tyypillisiä pelkoja, kuten että harjoittelija varastaa tai ei tulekaan paikalle, Linda-Maria Roine täydentää.

Hagert kertoo tetiin liittyvästä omasta syrjintäkokemuksestaan: hän kysyi lähikaupastaan tet-paikkaa, mutta sai vastaukseksi ”meille ei oteta ollenkaan tet-harjoittelijoita”.

Myöhemmin hän näki kaupassa valtaväestöön kuuluvan luokkakaverinsa - tet-harjoittelussa.

Lopulta Hagert päätyi suorittamaan tetin tutussa leikkipuistossa toisen romanioppilaan kanssa. Mihinkään muualle ovet eivät auenneet.

Jimi Bollström on ollut tetissä kahdesti, kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla. Kasiluokan tetiä hän yritti päästä suorittamaan valtaväestön omistamaan ravintolaan, mutta päätyi pesemään ikkunoita tuttujen romanien omistamaan paikkaan.

Hän ei kuitenkaan usko, että ravintolan tapauksessa kysymys oli syrjinnästä.

- Luulen, että olin silloin myöhässä kysymässä töitä.

Haaveena yrittäjäyys

Rasistisiin asenteisiin Bollströmkin on törmännyt. Kaupungilla joku saattaa tuijottaa nenänvartta pitkin, ja myös haukkumista hän on saanut kuulla.

- Hoidan itseni pois tilanteista, joissa haastetaan riitaa. Vetäydyn syrjään. Jos joku haukkuu koulussa, kerron siitä opettajalle.

Siihen haukkuminen on loppunut. Bollström pitää omaa asennettaan tärkeänä syynä siihen, että syrjintä on jäänyt vähiin. Hän painottaa, että ihmiset on otettava ihmisinä.

- Olen kaikkien kaveri. Minulla on ystäviä romanien, valtaväestön ja ulkomaalaisten joukossa, hän luettelee.

Siihen on helppo uskoa. Hän vaikuttaa kohteliaalta, avoimelta ja ikäistään kypsemmältä nuorelta.

Bollström viettää paljon aikaa JyväRoma-yh-

distyksen toiminnassa. Paikallinen yhdistys tarjoaa romaninuorille yhteistä toimintaa ja ohjaa ja tukee heitä henkilökohtaisissa asioissa. Bollström käy nuortenilloissa, joissa vietetään aikaa muun muassa elokuvien ja karaoken merkeissä.

Vuodesta 2016 lähtien yhdistys on tarjonnut erityisesti 16-29-vuotiaille hanketta, jonka tavoitteena on romaninuorten elämänhallinnan parantaminen. Jo kahtena kesänä Bollström on päässyt JyväRoman kautta kesätöihin, autonpesijäksi ja muuttoapulaiseksi. Muutaman viikon pesteistä jäi jonkin verran tienestejäkin.

Nuorukaisen peruskoulu päättyi ensi keväänä. Tulevaisuuden suunnitelmat ovat selkeät.

- Tähtään merkonomiopintoihin. Koulun jälkeen voisin perustaa oman yrityksen.

Hän ei vielä tiedä, minkä alan yrittäjäksi ryhtyy. Se on varmaa, että asiakkaat saavat vastaansa ystävällisen ja reippaan asiakaspalvelijan. □

Jos olet valmis avaamaan työpaikkasi ovet romaninuorelle, ilmoita asiasta somessa tunnisteella #romaniharjoitteluun. Myös JHL:ssä voi olla mahdollista suorittaa työelämään tutustuminen. JHL ei syrji ketään etnisen taustan tai muun syyn perusteella.

Tiesitkö tetistä?

Työelämään tutustuminen on ollut osa suomalaista peruskoulua 1970-luvulta. Koulut saavat varsin vapaasti päättää, kuinka tetin toteuttavat.

SOPIMUS 9.IK TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISESTA

Oppilas _____

voi tulla tutustumaan yrityksemme/toimintaamme TET-jak-

I- jakso 25. - 29.11.2019 (vko 48)

II- jakso 9.-13.12.2019 (vko 50)

Työ alkaa ensimmäisenä TET-päivänä klo 8.50 ellei toisin so-

Työpaikan nimi: _____

Työpaikan osoite: _____

1 henkilö työpaikalla _____

Ruokailu _____ Työnantaja tarjoaa ilmaisen aterian päivittäin _____

1 Osa peruskoulua

Työelämään tutustuminen (tet) on osa peruskoulun yläkoulun opetus-suunnitelmaa. Se on pakollinen harjoittelujakso, josta ei makseta palkkaa eikä oppilas ole työsuhteessa harjoittelupaikkaansa.

2 Koulu päättää keston

Tet järjestetään eri tavalla koulusta riippuen. Koulu päättää, suoritetaanko se kahdeksannella, yhdeksännellä tai molemmilla luokilla. Kesto vaihtelee päivästä jopa kahteen viikkoon. Myös tetin pituudesta päättää koulu.

3 Monta väylää

Tet-paikkoja löytyy eri tavoin: nuori etsii itse harjoittelupaikkansa tai saa apua opinto-ohjaajalta. Kaupungilta tai paikkakunnan elinkeinoelämästä saattaa löytyä vakiintuneita tet-harjoittelupaikkaansa.

4 Juuret 70-luvulla

Airiston Nuorkauppakamari käynnisti 1979 Koulusta työelämään -hankkeen, joka tarjosi yläasteikäisille yrittäjyyshankkeita ja harjoitteluja työelämään. Hanke laajeni valtakunnalliseksi ja vuonna 1982 valmis tet-malli luovutettiin yhteiskunnan käyttöön.

80%

KÄY PERUSKOULUN

Yli 80 prosenttia romaninuorista suorittaa peruskoulun.

85%

JATKAA OPINTOJA

Noin 85 prosenttia romaninuorista jatkaa lukioon tai ammattikouluun.

1

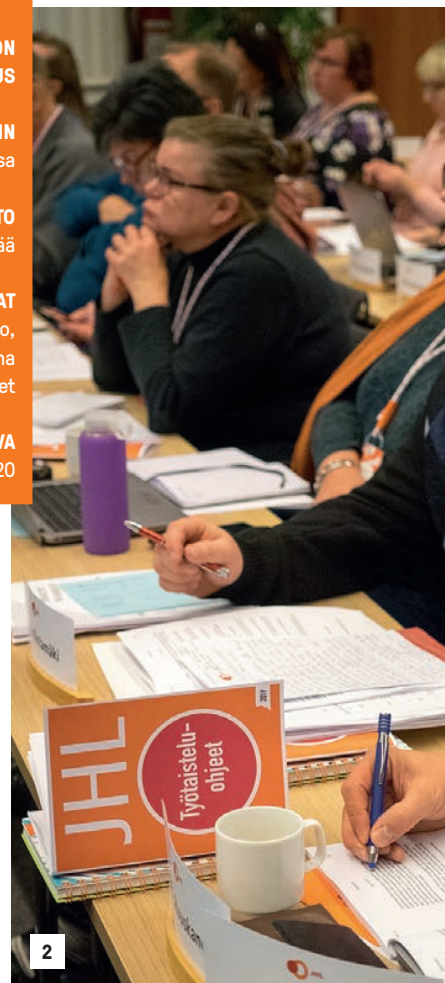
EDUSTAJISTON SYYSKOKOUS

MILLOIN
marraskuussa

KESTO
1–2 päivää

KÄSITELTÄVÄT ASIAT
talousarvio,
toimintasuunnitelma
ja aloitteet

MILLOIN SEURAAVA
27–28.5.2020

2

Ei siimaa työehtoshoppailulle

Jäsenmaksupalautus ja järjestämistyön tärkeys herättivät tunteita, kun JHL:n edustajisto kokoontui syyskokoukseensa.

teksti Heidi Hänninen ja Samuli Launonen kuvat Maarit Eloholma, Antti Tuominen, JHL-kuvapankki

Barrikadeille, perkele! Näillä sanoilla siivitti JHL:n edustajiston jäsen **Pekka Hirvonen** edustajiston syyskokousta, jossa tunnelmaa sähköisti turkulaisen palveluyhtiö Arkean ja Postin työehtoshoppailu. JHL:n edustajisto antoi vahvan tukensa työehtoshoppailun kourissa painiville työpaikoille.

Liiton puheenjohtaja **Päivi Niemi-Laine** viittasi työmarkkinakatsauksessaan syksyn shoppailu- ja ulkoistustapauksiin:

- Päättäjät ja virkamiehet eivät ymmärrä, että jos palkkoja leikataan, kertyy kunnille veroeroja vähemmän. Samaan aikaan menot kasvavat, kun työntekijät joutuvat toimeentuloluukulle.

Jäsenmaksupalautus ennallaan

Kaksipäiväisen edustajiston kuumien puheenaihe oli yhdistysten saaman jäsenmaksupalautuksen suuruus. Liiton hallitus esitti, että palautuksen määrä pudotettaisiin nykyisestä 20 prosentista 18 prosenttiin. Jäljelle jäävä kaksi prosenttia kanavoitaisiin alue-toimistojen kautta yhdistysten toimintaan lisäämällä muun muassa järjestämis- ja oppilaitostyön resursseja.

Hallituksen esitys herätti suurta huolta. Oululainen **Maarit Nyman** korosti, että yhdistysten tekemä vapaaehtoistyö on liiton elinehto. Hänen mukaansa työ vaarantuu, mikäli jäsenmaksupalautus pienenee.

Raahelainen **Birgitta Huhtamäki** oli samalla kannalla.

- Aktiivien tekemä vapaaehtoistyö on liiton kivijalka. Meidän kivijalkamme murenee pikku hiljaa, jos jäsenmaksupalautte pienenee.

Toimialajohtaja **Håkan Ekström** vakuutti, ettei yhdistyspalautuksen pienentäminen kaventaisi yhdistysten toimintaedellytyksiä.

- Yhdistämällä resursseja luomme voimakkaamat muskelit toimia kohteissa, joissa on parhaat menestymisen edellytykset ja eniten tarvetta toimia.

Edustajisto päätti kuitenkin pitää jäsenmaksupalautuksen myös ensi vuonna 20 prosentissa.

Viisi palkattua järjestäjää

Edustajisto oli huolissaan järjestämistyön jatkosta. Se sai päätettäväkseen projektisuunnitelman, jossa seuraavat kolme vuotta liitossa toimisi viisi palkattua järjestäjää.

Varsinais-Suomea edustava **Päivi Rantanen** esitti, että järjestäjien määrä pidettäisiin nykyisessä yhdeksässä:

- Aktiivit ovat ylibuukattuja, liittomme tarvitsee edelleen palkattuja järjestäjiä.

Jyväskyläläinen **Kari Vatanen** kannatti Rantasen esitystä. Hän korosti, että järjestäjien työ on tuottanut tulosta.

- Siksi meidän pitäisi pikemminkin panna lisää bensaa nuotioon.

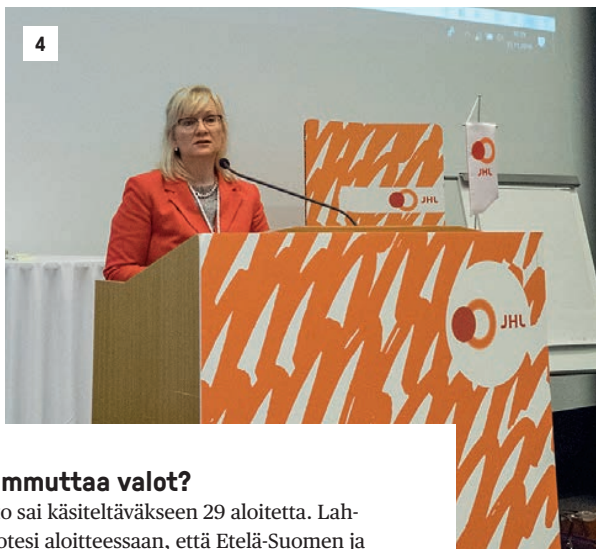
Edustajisto päättyi kuitenkin hallituksen esittämään viiden järjestäjän määrään.

1 Edustajisto äänesti jäsenmaksupalautuksen suuruudesta. Hallitus ehdotti palautuksen pienentämistä 18 prosenttiin, mutta edustajisto tyrmäsi ehdotuksen selkeästi äänin 84–18.

2 Puheenaiheita olivat syksyn lakkoaalto sekä tulevan kevään neuvottelukierros. Edustajiston jäsenet saivatkin uunituoreet työtaistelun ohjeet kotiin vietäväksi.

3 JHL:n edustajisto hyväksyi vuoden 2020 toimintasuunnitelman ja talousarvion sekä jäsenmaksun.

4 JHL:n puheenjohtaja Päivi Niemi-Laine korosti, että kiky-aika on nyt loppu. Hän totesi, että kiky-tunnit on saatava pois JHL:n tes-sopimuksista tai niistä on maksettava kiinteä korvaus. –Ilmaista työtä emme enää tee, Niemi-Laine painotti.

Kuka sammuttaa valot?

Edustajisto sai käsiteltäväkseen 29 aloitetta. Lahden JHL totesi aloitteessaan, että Etelä-Suomen ja pääkaupunkiseudun aluetoimistojen yhdistäminen puolitoista vuotta sitten on parantanut pääkaupunkiseudun edunvalvontaa mutta heikentänyt muun Etelä-Suomen saamaa palvelua. Yhdistys vaati, että liiton hallitus puuttuu tilanteeseen pikaisesti.

- Aluetoimistojen yhdistäminen on vaikuttanut meidän alueellamme todella paljon, totesi lahtelainen pääluottamusmies **Tuula Ojala**.

- Myös alueilla tarvitaan kipeästi lakimiehen ammattitaitoa, jotta pärjäisimme kovassa neuvottelukulttuurissa. Nyt on uhkana, ettemme pysty vastaamaan tehokkaasti jäsenten edunvalvontaan, vahvasti helsinkiläinen **Eija Paananen**.

Edustajisto päätti liiton jäsenmaksun suuruudesta. Varsinainen jäsenmaksu nousee 1,05 prosenttiin, mutta koska työttömyyskassan jäsenmaksu pienenee saman verran, pysyy jäsenten maksama kokonaisjäsenmaksu 1,38 prosentissa ensi vuonna.

Edustajisto hyväksyi liiton talousarvion vuodelle 2020. Vaikka jäsenmaksun kohottamisen ansiosta jäsenmaksutulot nousevat reilut 1,6 miljoonaa, ne eivät edelleenkään riitä kattamaan menoja. Liiton talous pysyy plussalla vain kannattavan sijoitus-toiminnan turvin.

Edustajiston puheenjohtaja **Sirkka-Liisa Kähärä** kysyikin, kuka sammuttaa liiton toimistosta valot, jos keinoja liiton talouden ja toiminnan tasapainottamiseksi ei löydy. □

LUE KAIKKI ALOITTEET JA KATSO VIDEO:
motiivilehti.fi

Edustajistossa sanottua

Anne Granroth, Pori:

Järjestäminen on äärimmäisen tärkeää. Yhdistykset ovat hyvin erikokoisia ja taloudellisilta tilanteiltaan erilaisia. Pienille jäsenmaksupalautte on merkittävä. Aktiivit vähenevät ja on entistä vaikeampi saada toimijoita, jopa meidän 3500 jäsenen yhdistyksen.

Jari Hartman, Lahti:

Joka ikinen vuosi talousarviot on tehty vähän pienempiin summiin kuin aikaisemmin. Kun

jäsenistön keski-ikä on 55 ja yli

30 prosenttia on yli kuusikymppiä, voidaan miettiä, kuka sammuttaa valot. Huolestuttavaa, että jäsenmäärä laskee mutta palkat pysyvät samoina. Saa kuvan, että liiton toimistosta sammuttavat valon työntekijät, kun jäseniä ei enää ole.

Vesa Isomöttönen, hallituksen jäsen, Vaasa:

Erikoista, eikä vaan: kun maa sai työntekijämyönteisen hallituksen, vastaavasti työnantaja tavoittelee muun muassa tesien halluuttamista. Liiton neuvottelijat ovat todellisten haasteiden edessä ja tarvitsevat kaikkien tuen. Tulemme kuitenkin tämän kierroksen haasteista selviämään. JHL on edelleen iso ammattiliitto.

Vaili Jämsä-Uusitalo, Oulu:

Yhdistyksessämme eläköityvät hyvät työsuojeluvaltuutetut ja työnantaja on tarkka, ettei anna yhtään enempää koulutusaikaa kuin tesissä lukee. Meille olisi tärkeää, että tes takaisi lisää koulutusoikeutta. 60-70-luvulla neuvottelijat toivat pöytään parannusehdotuksia teseihin, nykyään ei ole parannuksia vaan heikennyksiä, joita JHL yrittää estää. Toivotan voimia meille.

Sirkka Mantere, Rauma:

Nyt kun lakot ovat iskeneet päälle, järjestäjistä on ollut tosi iso apu. Ilman heitä ei olisi pystytty tekemään mitään siitä, mitä on tehty.

Pelimies

Harri Annalan innostus lautapeleihin syntyi jo lapsuudessa. Hänellä oli vahvasti näppinsä pelissä myös siinä, että nykyisin kirjastoista löytyy pelattavaa laidasta laitaan.

teksti ja kuva Saija Heinonen

Yhdysvalloissa syntynyt, kasvanut ja koulunsa käynyt **Harri Annala** muutti Suomeen parikymppisenä. Hän asettui Helsinkiin ja perusti perheen. Vaimo ja kolme lasta jakavat hänen kanssaan lautapelien kiehtovan maailman, kaikki ovat innokkaita lautapeliharrastajia.

Noin kymmenen vuotta sitten kirjaston hyllyille alkoi ilmestyä lautapelejä. Tarina kertoo, että sinulla oli asian kanssa paljonkin tekemistä.

- Kipinä kokeiluun lähti siitä, että halusin kertoa kirjastossa kävijöille, että on olemassa muitakin pelejä kuin perinteiset Afrikan tähdet ja Monopolyt. Niitä yhtään väheksymättä.

Miten homma käynnistyi?

- Ihan ensiksi kävin omalla rahalla ostamassa alennuspelejä, ja toin ne kirjastoon. Satsaus ei ollut rahallisesti iso, mutta idea toimi. Huomasimme, että innostusta oli yllin kyllin ja formaattia oli mahdollista pyörittää. Saimme ”myytyä” ajatuksen ylempälle tasolle. Siitä se lähti. Haluan mainita, että pienimuotoisen kokeiluni jälkeen monet muut ovat tehneet asian eteen paljon työtä ja käytäntöjä on laajennettu.

Milloin oma lautapeliharrastuksesi alkoi?

- Olen pelannut ihan lapsuudesta asti, lautapelit ovat olleet aina läsnä. Lapsena pelaamista ei miettinyt harrastuksena, vaan se oli kivaa ajanvietettä. Sitä se on vielä tänä päivänäkin.

Mikä on pelaamisen suola?

- Pidän haasteista, joita voi ratkoa porukassa, se on peleissä kivaa. Niin kutsutuista uuden sukupolven peleistä on otettu paljon sattumanvaraisuutta pois, eivätkä ne enää ole pelkäämistään tuurista ja nopasta kiinni. Pelit ovat usein yhteisöllisiä, eli porukka pelaa yhteen tavoitteeseen ja peliä vastaan. Ratkaisut vaativat toisinaan paljon ajatustyötä.

Mitä hyötyä on pelaamisesta?

- Mielestäni pelaamalla oppii parhaiten uusia asioita. Oppiminen ja asioihin tutustuminen tapahtuu kuin itsestään, eikä ole lainkaan vaivalloista. Lisäksi se on hauskaa. Pelien teemat ja aiheet ovat monesti hyvin opettavaisia ja avartavia.

Olisiko sinulla antaa vinkkiä sellaisista peleistä?

- Yhtenä esimerkkinä tulee mieleen peli nimeltään *Pandemia*.

Se on yhteisöpelit, jossa virukset ovat valtaamassa maailmaa. Tähtäimenä on saada pandemia hallintaan. Pelissä pääsee kärkyille, mistä pandemiassa on kyse. Olen miettinyt, että voisi olla hyödyllistä pelata sitä esimerkiksi yläasteen biologian tunneilla. *Power Grid* - on muuten yksi suosikkipeleistäni - pistää puolestaan punnitsemaan kysynnän ja tarjonnan lakeja.

Miten Afrikan tähti -tasoisen pelaajan olisi helpointa siirtyä hieman haastavampiin peleihin?

- On käsite *gateway games*, porttipelit, joihin tutustumalla on mahdollista innostua ja päästä syvemmälle lautapelien maailmaan. *Carcassonne* on porttipelien klassikko, *Menolippu* on myös hyvä valinta. Nämä pelit eivät lannista heti aluksi sääntöjen liiallisella monimutkaisuudella, mutta eivät ole myöskään pelkäämistään tuuripelejä. Koko perheen kesken pelaamme melko paljon *China Townia*.

Kuinkahan montaa eri peliä olet pelannut?

- Hankala sanoa, ei ole tullut lasketuksi. Vastaan, että aika montaa. Kotona löytyy hyllystä lähemmäs 100 peliä.

Onko omistamissasi peleissä jokin erityinen aarre?

- *Diplomacy* oli lapsena ensimmäinen haastavampi peli, jota pelasin vanhemman veljeni ja hänen kavereidensa kanssa. Kyseisestä pelistä omistan hienon vanhan painoksen. Olen säilyttänyt kaikki vähänkin ehjäksi jääneet lapsuudenpelit. Jotkut ovat enemmän ja toiset vähemmän teipattuja.

Käykö koskaan niin, että pelaamista ei vain pysty lopettamaan?

- Joskus varataan ihan tarkoituksella koko päivä tietyille peleille, kuten *Arkham Horrorille*. Siihen kuuluu helposti seitsemän tai kahdeksankin tuntia. Ruoat ja snäksit varataan valmiiksi sen mukaisesti.

Paras pelaamiseen liittyvä muisto

- Olimme puolisoni kanssa matkalla Espanjassa ja vierailimme Granadassa Alhambran palatsissa. Käynnin jälkeen istahdimme linnoituksen puistoon ja pelasimme *Alhambraa*. Oli tosi hieno kokemus: tuttu peli ja aivan upea ympäristö. Ja ideana se, että tämä peli täytyy pelata paikassa, mistä se ammentaa sekä teemansa että nimensä. □

HARRI ANNALA
syntynyt 1972

KOTIPAIKKA
Helsinki

KOULUTUS
historian kand.

TYÖ
kirjastonhoitaja

PERHE
vaimo, kolme lasta

HARRASTUKSET
pelit, musiikki,
matkustaminen

Motiivini

MITEN ASIAKKAAT KOHTELEVAT KIRJASTON PELEJÄ?

Aika hyvin. Se oli pelikokeilun alkuaikoina eräs kysymysmerkki.

Monilla on kotona omia pelejä, ja he kyllä tietävät kuinka niitä käsitellään. Ymmärtävät sen, että jos haluaa lainata pelejä uudestaan, on niistä pidettävä huolta.

KOSKA PELASIT ENSIMMÄISTÄ KERTAA AFRIKAN TÄHTEÄ?

Vasta Suomeen muutettuani sain tietää tämän nostalgisen pelin olemassa olosta. Eli joskus 90-luvun taitteessa.

OLETKO HYVÄ HÄVIÄJÄ?

Olen mielestäni aika hyvä häviäjä nykyään.

Lapsena en ollut, mutta ei taida olla kukaan muukaan.

En ota pelaamista liian vakavasti, lähtökohta on kuitenkin viihtyminen.

Vuorotyön sankari

Edes joulu ei katkaise vuorotyöntekijän työputkea. Miten ensihoitaja yhdistää vuorotyön ja perhe-elämän? Entä kuinka hän pysyy virkeänä kellon ympäri?

teksti Ulla Puustinen kuvat Harri Nurminen

Kello on kahdeksan aamulla. Takana on 24 tunnin työvuoro, mutta Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen ensihoitajaa **Minttu Markkasta**, 35, ei edes haukotuta.

- Yöllä oli vain pari hälytystä, ja sain nukkuttua ruhtinaalliset viisi tuntia, hän selittää.

Viikonloppuisin, varsinkin lauantain ja sunnuntain välisinä öinä, ensihoitajilla riittää keikkoja. Silloin silmien ummistamiselle ei jää aikaa.

- Sellaisen yön jälkeen painun yleensä suoraan kotiin nukkumaan. Jos olen ehtinyt nukkua yöllä muutaman tunnin, saatan mennä ensin uimaan tai crossfitiin ja vasta sitten petiin.

Työvuoron jälkeen Markkanen heräilee yleensä ilta-päivällä kello yhden aikoihin ja hakee sitten päivähoidosta lapset, 2- ja 5-vuotiaat pojat. Markkasen aviomies on päivätoïssä ja ehtii viedä heidät aamulla hoitoon ennen töiden alkua.

24:n tunnin työvuoroa seuraa kolmen vuorokauden vapaa. Silloin pojat ovat äitinsä kanssa kotona.

- Neljäntenä aamuna vien lapset hoitoon ja kiiruhdan paloasemalle kahdeksaksi, jolloin vuoro alkaa. Hiukan järjestelyä tämä vaatii, mutta lapsiperhe on saatu rullamaan yllättävän hyvin.

Ravintola-alalta ensihoitajaksi

Minttu Markkanen on työskennellyt ensihoitajana vuodesta 2013, ja tehnyt lähes koko ajan alalle tyypillistä 24 tunnin työvuoroa. Ennen ensihoitajaksi valmistumistaan hän opiskeli restonomiksi ja työskenteli viitisen vuotta ravintola-alalla - silloinkin epätavallisiin aikoihin.

- Työ oli keikkaluontoista ja painottui iltaan ja yöhön. Perheellisen kannalta säännöllinen ilta- ja yötyö olisi vielä hankalampi yhdistelmä, hän miettii.

Ensihoidon 24 tunnin vuoroon sisältyy asemopalvelusta ja keikkoja sen mukaan kuin hälytyksiä tulee. Kanta-Hämeessä hälytyksiä on keskimäärin 5-7 vuorossa, viikonloppuisin enemmän.

Väliaikoina kukin ensihoitaja huolehtii hänelle määrätystä asemapalvelutehtävistä. Markkanen toimii paloaseman varastovastaavana ja hoitaa ensihoitovälineiden ja -tarvikkeiden tilauksia.

Vuoroon sisältyy myös lounas, pari kahvitaukoa ja yhden tunnin lepotauko päivällä.

- Asemapalvelus loppuu kello 16, jonka jälkeen voi mennä salille liikkumaan. Sieltä sitten hypätään auton rattiin, kun tulee hälytys.

Väsymystä ja keskittymisvaikeuksia

Epäsäännöllisiä työaikoja tekevillä on enemmän stressiä ja kroonista väsymystä kuin päivätyöntekijöillä, osoittavat Työterveyslaitoksen tutkimukset. Eniten oireita on niillä, joiden vuoroihin kuuluu yötyötä.

Minttu Markkanen on havainnut, että tappiin väsyneenä on vaikea saada unta.

- Kiireisen ja vaativan työvuoron jälkeen on hankala nukkua. Palautumiseen saattaa mennä pari päivää, ja vasta sitten saa kiinni normaalista unirytmistä, hän sanoo.

Noin kymmenen prosenttia vuorotyötä tekevästä kärsii vuorotyö-unihäiriöstä, joka ilmenee univaikeutena ja väsymyksenä. Markkanen on pärjännyt ilman unilääkkeitä, mutta tietää, että jotkut turvautuvat melatoniiniin saadakseen unen päästä kiinni.

- Varsinkin ikääntyneet palomiehet valittavat, etteivät pysty nukkumaan. Osalla tilanne on mennyt niin pahaksi, että he valvovat yöllä, vaikka hälytyksiä ei ole.

Vuorotyössä, etenkin yövuoroissa, on myös kohonnut työtapaturmien riski. Riski on suurin aamuyöllä kahden ja kuuden välillä.

Markkanen myöntää, että jos takana on useampi keikka putkeen, joutuu keskittymisen eteen todella ponnistelemaan.

- Sitä miettii, onko varmasti tehnyt kaikki tutkimukset ja hoitotoimenpiteet. Onneksi ei tarvitse pärjätä yksin - on työpari, hoito-ohjevihkot ja tarvittaessa lääkintäesimies puhelin yhteyden päässä.

Toinen raskaus otti lujille

Vuorotyöllä on vaikutusta myös lisääntymisenerveyden kannalta. Työterveyslaitoksen mukaan yötyötä tekevillä on todettu enemmän raskauteen liittyviä ongelmia. Lisäksi yötyötä tekevien naisten lasten syntymäpaino on alhaisempi päivätyötä tekevien lapsiin verrattuna.

Minttu Markkasen ensimmäinen raskaus sujui hyvin ja hän työskenteli ambulanssissa äitiysloman alkuun asti.

- Toinen raskaus oli vaikeampi. Sain rytmihäiriöitä, enkä sietänyt univelkaa yhtä hyvin kuin ensimmäisellä kerralla. Myös hemoglobiinin lasku saattoi vaikuttaa jaksamiseen.

MINTTU MARKKANEN on työskennellyt ensihoitajana vuodesta 2013 lähtien. Hyvä fyysinen kunto ja säännöllinen ateriarytmi auttavat jaksamaan pitkät työvuorot.

NUMEROIN

1/4

VUOROTYÖ YLEISTYNYT

Runsas neljäsosa työssä käyvistä tekee vuorotyötä tai epäsäännöllistä työaikaa.

Lähde: TEM

20%

ISOT TERVEYSRISKIT

Vuorotyö lisää sydäninfarktin riskiä 20 prosenttia. Vuorotyö lisää riskiä sairastua myös rinta-, eturauhas- ja paksusuolensyöpään sekä aikuistyyppin diabetekseen.

1/10

UNIHÄIRIÖ UHkaa

Noin joka kymmenes vuorotyötä tekevä kärsii vuorotyö-unihäiriöstä. Se ilmenee pitkäaikaisena univaikeutena ja kroonisena väsymyksenä.

1,5-kertainen riski

TAPATURMIA ÖISIN

Yövuorossa onnettomuus- ja tapaturmariski on puolitoista-kertainen päivätyöhön verrattuna.

Lähde: Työterveyslaitos

JOS TEET VUOROTYÖTÄ, MUISTA NÄMÄ:

- riittävä uni
- säännöllinen ateriarytmi
- mikrotaudit
- päivittäinen liikunta
- terveelliset elämäntavat
- säännölliset terveystarkastukset

KANTA-HÄMEEN pelastuslaitoksella on keskimäärin 5–7 hälytystä vuorossa, viikonloppuisin useampi. Minttu Markkanen on sopeutunut 24 tunnin työrytmiin hyvin.

Raskauden loppupuolella Markkanen jäi pois vuoro-työstä ja siirtyi päivätyöhön hoitamaan varastovastaavan töitään sekä auttamaan lääkintäpäällikköä kalustouudistuksen valmistelussa.

Hän kiittelee Hämeenlinnan kaupungin Toivu työssä-mallia, jolloin henkilölle pyritään löytämään korvaavaa työtä, jos hän ei sairauden, vamman tai vaikka raskauden takia kykene varsinaiseen työhönsä.

Mieluummin 24 kuin 12 tuntia

Jotkut pelastuslaitokset, kuten Etelä-Savo, Päijät-Häme ja Etelä-Karjala, ovat siirtyneet aluehallintoviraston (AVI) poikkeusluvan vaativista 24 tunnin työvuoroista 12-tuntisiin. Muutos johtuu työsuojeluviranomaisten tiukentuneesta tulkinnasta, jonka mukaan 24 tunnin työvuorossa aktiivipalvelusaika saa olla vain 12 tuntia.

Kaksivuorojärjestelmään siirtyminen on aiheuttanut ensihoitajissa ja palomiehissä vastustusta. Myös henkilöstön työhyvinvointi ja työssä jaksaminen ovat kyselyjen mukaan heikentyneet.

- En haluaisi vaihtaa 12 tunnin vuorojärjestelmään, koska nykyinen toimii hyvin. Vuoron lyhentäminen voi olla perusteltua, jos keikkamäärä on valtava, eikä asemalla ehdi käydä kuin kääntymässä, mutta tuskin muutoin, sanoo Markkanen.

24-tuntisiä vuoroja puoltaa Markkanen mukaan myös se, että kun on ollut pitkään samassa vuorossa työparin kanssa, oppii tuntemaan tämän persoonan ja työtavat.

- Se on avuksi ensihoitotilanteissa, ja tärkeää myös työturvallisuuden kannalta. Nykyään ei koskaan voi olla varma, mitä oven takana odottaa, hän sanoo. □

Joulu tulee myös työpaikalle!

Jouluaatto ja muut joulun pyhät työssä – se on turhankin tuttua monelle JHL:läiselle ammattilaiselle.

Sairaaloissa ja hoitolaitoksissa tehdään useimmiten jakso-työtä kolmen viikon rytmissä, ja pahimmillaan koko joulukuu kuluu töissä.

Myös palo- ja pelastustoimessa, ensihoidossa, hätäkeskuksissa, poliisissa, vankiloissa, Tullissa sekä raja-asemilla joulukuu, pääsiäinen, juhannus ja monet arkipyhät kuluvat sorvin ääressä.

JHL:läinen ensihoitaja Minttu Markkanen muistaa olleensa suunnilleen joka toinen joulukuu työvuorossa.

- Viime jouluna vaihdoin vuoroa ja sain olla aaton ja joulupäivän kotona ja menin töihin tapaninpäivän aamuna. Tänä vuonna työvuoro päättyi jouluaattoamuna kello kahdeksan.

Joulunvietto työpaikalla voi olla myös mukava kokemus. Ainakin Markkasella on hyviä muistoja tyäjoulusta.

- Vuorossa on yleensä aika rauhallista. Jos keikkoja on, ovat ihmiset enimmäkseen hyvällä tuulella, vaikka ovatkin sairastuneet kesken joulunvieton.

Myös paloasemalla on hyvä meininki: tehdään porukalla ruokaa ja jokainen on tuonut jotain hyvää kotoaan. Jotkut kulkevat tonttulakki päässä koko joulun.

Erään joulun Markkanen muistaa erityisen hyvin. Hän oli aattona työvuorossa, mutta vuoroon oli saatu ylimääräinen tauottaja.

- Kukaan ensihoitaja pääsi vuorotellen kotiin tunniksi, jotta sai syödä aattoaterian perheen ja muiden läheisten kanssa. Se tuntui ihan joululta!

RAATI

Haluaisin kiittää pomoa siitä, että...

MILLAINEN ON HYVÄ POMO? Yhden mielestä hyvä esimies osaa innostaa ja kannustaa. Toinen arvostaa huumorintajua ja kykyä kuunnella. Kolmas on sitä mieltä, että esimiehen on oltava tasapuolinen ja oikeudenmukainen. Komentelijaa ja päällepäsmäriä harva pitää hyvänä pomona.

Mitä sinä arvostat esimiehesi? Entä mistä haluaisit häntä kiittää? Kysymme asiaa kolmelta JHL:n jäseneltä.

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,
jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?
Lähetä se osoitteeseen motiiviraati@jhl.fi

Aki Huovinen
kirjastonhoitaja/
työsuojeluasiamies
OULU

Työurani varrelle on osunut enemmän hyviä kuin huonoja pomoja. Nykyistä esimiestäni kiitän siitä, että saan ideoida ja kehittää työtäni varsin vapaasti.

Esimiehen tehtävä ei ole helppo, mutta aika pitkälle pääsee kun osaa kuunnella ja luottaa alaisiinsa. Tarpeen tullen pomon on osattava olla myös jämäkkä, koska hän on vastuussa koko orkesterista.

Esimiehen kanssa voi olla kaveri, mutta ei kuitenkaan liian hyvää pataa. Sellainen saattaa herättää epäluuloja muissa.

Onko minusta esimieheksi? Kohta nähdään! Aloittelen juuri puolen vuoden vuorotteluvapaan sijaisuutta kirjaston palveluesimiehenä.

Joni Aven
vastaava kokki/
työsuojeluvaltuutettu
LAHTI

Hyvä pomo on tasapuolinen ja rehellinen. Ja kaupan päälle vielä mukava.

Minulla on kokemusta työelämästä ja erilaisista esimiehistä. Yli puolet tähänastisista esimiehistäni ansaitsee kehuja.

Nykyistä esimiestäni kiitän erityisesti siitä, että häneltä saan aina vastakaikua olipa kyseessä iso tai pieni asia. Hän huomioi työntekijät hyvällä tavalla.

Olen itsekin toiminut esimiehenä, ja ymmärrän sen haasteet. Rivimiehenä oleminen sopii minulle, koska pitää olla muutakin elämää kuin työelämää.

Pomon kanssa voi olla mielestäni myös hyvä kaveri.

Satu Eronen
siivoaja/
pääluottamusmies
LAUKAA

Hyvä esimies ottaa työntekijät huomioon, puuttuu rohkeasti epäkohtiin ja on reipas ja reilu.

Toivon esimieheltä myös avoimuutta ja sitä, että hänen kanssaan voi puhua asioista oikeilla nimillä.

Minulla on ollut sekä hyviä että vähemmän hyviä esimiehiä. Nykyistä pomoani kiitän siitä, että hän on napakasti epäkohtiin puuttuva.

Minussa ei ole pomoainesta, olen siihen liian herkkä.

Esimiehen kanssa voi periaatteessa olla myös kaveri, mutta käytännössä se voi olla hankala yhdistelmä. Jos kaveeraa liikaa, saa muiden silmissä pomon lellikin maineen.

Kärlek i kyrkan

Församlingmästarna Maria och Christer Viksten hittade varandra på jobbet. De delar tunga erfarenheter med varandra.

text Hellevi Raita foto Juha Metso

Maria Viksten, 55, började städa som timanställd i Valkom kyrka i Lovisa för 14 år sedan efter att ha skött om sina sju barn hemma i 20 år. Efter ett år blev hon erbjuden heltidsjobb som församlingmästare.

Christer Viksten, 54, jobbade tio år på ett företag som tillverkade glasspinnar och tolv år på en såg. Han hade precis börjat på ett industrijobb när han såg att Liljendals församling söker en församlingmästare på deltid för elva år sedan.

- Jag måste få prova på något nytt och har inte ångrat mig.

Efter hand fick han utföra arbeten som församlingen tidigare köpt utifrån, bland annat gräsklippning, och så blev jobbet ett heltidsjobb.

Lovisas grannkommuner Pernå, Liljendal och Strömfors gick ihop med Lovisa 2010. Då bildades också Lovisa kyrkliga samfällighet. Maria och Christer Viksten fick gemensam arbetsgivare. År 2014 skiljde sig Christer Viksten.

- På hösten frågade Maria om hon kunde komma på kaffe och på den vägen är det.

För drygt två år sedan gifte sig paret i Liljendals kyrka.

Maria Viksten tog yrkesexamen för kyrkvaktmästare genom läroavtal för tio år sedan. Det lönade sig. Hon är den enda av de sju församlingmästarna i Lovisa kyrkliga samfällighet som har en examen inom området och har avancerat till övervakningsmästare, alltså förman för församlingmästarna.

- Jag gör arbetsscheman och ser till att allt fungerar och att kyrkorna har allt som behövs: vin, ljus och blommor.

Kommer först och går sist

Måndag och tisdag. Det är församlingmästarnas veckoslut. Församlingmästarna är med alltid när det händer i församlingen, och det är ofta på lördag och söndag. Gudstjänster, mässor, konserter, vigslar, dop, begravningar, psalmkvällar och bönekvällar.

- Församlingmästaren kommer först och går sist. Vi ställer i ordning före, hjälper till under och städar undan efter händelsen, säger Christer Viksten.

Om söndagsmässan börjar klockan tio är församlingmästaren i kyrkan redan klockan åtta. Församlingmästaren ställer i ordning nattvarden, sätter upp psalmerna på tavlan, byter ut kyrkotextiler till den liturgiska färg som är aktuell, kollar vart kollekten går och skriver lappar om det, kollar att

– *Det har blivit en tradition att jobba på julen.*

MARIA OCH CHRISTER VIKSTEN tycker om att kunna vara till stöd för dem som är med om en förrättning.
– De har ofta mycket att fråga och då känner man att man är en viktig del i kedjan, säger Christer Viksten.

Ljudåtergivningen fungerar, byter batterier i prästens trådlösa mikrofon och kokar kyrkokaffet. Församlingsmästaren ser till att det finns albor och hjälper prästen att klä på sig.

– När prästen kommer kollar vi om någon döpts och om någon dött och om det är något annat vi behöver veta. Under mässan brukar vi tända ljus i ljusbäraren för de döpta och de avlidna, säger Maria Viksten.

Medan kyrkfolket dricker kaffe städar församlingsmästaren undan och förbereder sig eventuellt på följande mässa. Samma församlingsmästare kan ställa i ordning för upp till tre mässor samma söndag, klockan 10, 13 och 16.

Församlingsmästarna jobbar ofta tre veckoslut i månaden. I början av året fusionerades församlingarna inom samfälligheten till en svensk och en finsk församling i Lovisa. Förut var församlingsmästarna placerade i en viss församling. Nu åker de runt bland samfällighetens fem kyrkor och sju kapell efter behov. Det går alltså åt en hel del arbetstid till arbetsresorna. Men samtidigt har fusionen lett till att församlingsmästarna oftare kan jobba vartannat veckoslut, säger Maria Viksten.

Delar erfarenheter

Hemma pratar paret Viksten inte mycket jobb. Maria Viksten säger att de pratar lite om jobbet när de kommer hem och på morgonen kollar de vad den andra ska göra innan de åker.

Att dela yrke medför att paret lätt kan dela erfarenheter.

– Om jag har en tung begravning så kan vi prata om det och Maria förstår hur det är.

Hur ställer sig kollegerna till att ni är ett par?

– I början hade folk lite svårt med det. Kanske de har blivit vana med det. Men Maria måste vara försiktig när hon gör arbetscheman för att ingen ska tro att jag gynnas. Och om de andra diskuterar något de är missnöjda med blir de snabbt tysta när jag kommer dit, säger Christer Viksten.

– Ibland vill någon skicka meddelande med mig till Christer om vad han ska göra på jobbet följande dag. Men jag har sagt att du kan ringa själv, och det har de börjat göra, säger Maria Viksten.

Julen och påsken mest brådszkande

Julen och påsken är de mest brådszkande tiderna i församlingen, i synnerhet julen. Julkonserterna inleds i mitten av november.

– I jultid blir det ganska ofta tolv- och fjortontimmarsdagar, säger Christer Viksten.

I år firar paret jul i arbetets tecken. På julafton ska Maria Viksten sköta den finska och den svenska julbönen i Lovisa kyrka och Christer Viksten ställer i ordning för julbönerna i Liljendals kyrka och Andreaskapellet i Andersböle. På juldagsmorgonen är det väckning halv sex. Sedan bär det av till Liljendals kyrka där Christer Viksten tänder ljusen i fönstren och i takkronorna inför julmässan. Maria Viksten ställer i ordning inför julmässan i Lovisa.

– Jag har inget emot att jobba på julen. Jag har gjort det hur många år som helst. Det har blivit en tradition. Det är färre som kommer till kyrkan på juldagsmorgonen än tidigare, men det är ändå en speciell stämning. Det är inte en helt vanlig mässa, säger Christer Viksten. □

“En ole saanut mitään tarjottimella”

Lola Odusoga on myynyt 25 vuotta tuotetta nimeltä Lola. Se on vaatinut ison työn, josta yleisölle näkyy pieni osa.

teksti Samuli Launonen kuvat Vesa Tyni

Pakkanen vaihtuu kahvilan lämpöön Turun vanhassakaupungissa. **Lola Odusoga** on poseerannut hyytävässä viimassa kolme tuntia. Nyt hän aikoo istua alas ja kertoa, kuinka on pysynyt pinnalla neljännesvuosisadan ajan.

Ajatus tosin hämmentää Odusogaa, 42. Hän sanoo, ettei ole koskaan miettinyt taktisesti, millä kärjellä julkisuudessa milloinkin kannattaa olla. Ura on rakentunut toimeksianto kerrallaan.

- Yksi keikka on johtanut toiseen, hän toteaa.

Odusoga on annostellut julkisuuteen tarkoin valittuja paloja. Siten hän on pitänyt yllä mielenkiintoa ja kiehtovaa ristiriitaisuutta. Hän on kova mutta pehmeä, vaikuttaja viihdejulkiksen vaatteissa, unelmien mökkinaapuri mutta telkkarin inhokki-ilkeilijä. Nimi on noussut niin turhimprien julkisten kuin sadan tärkeimmän suomalaisen listalle.

Myös Odusogan ammattia on vaikea määritellä. Mukaan mahtuu nimikkeitä mallista bloggariin, tv-tuotantojen taustatekijästä messuemäntään, kiinteistönvälittäjästä näyttelijään. Virallisiin papereihin hän kirjoittaa tittelikseen juontaja.

Julkisuudessa hänen lukuisia tehtäviään on yhdistänyt yksi asia: kaikkien tuntema persoona. Hän on kuin **Lenita** tai **Danny** - pelkkään etunimeen latautuu merkitysten risti-aalokko. Lola Odusoga myy tuotetta nimeltä Lola.

Missi mutta jotain muuta

Odusoga ponnahti valtakunnanjulkikkikseksi 1995, jolloin hänet valittiin Suomen neito -kisassa perintöprinsessaksi. Seuraavana vuonna hän nousi Miss Suomeksi ja Miss Universum -kisassa toiseksi perintöprinsessaksi.

Odusoga oli harrastanut kilpatanssia vuosia ja hallitsi tilaa suvereenisti. Myös verbaalinen terävyys erotti hänet missimassasta. Kysyntä oli heti valtavaa ja hän tarttui kaikkiin työtilaisuuksiin kuin nälkäinen susi.

- Minulle oli selvää, että tästä on tultava ammatti. Ei ollut muita vaihtoehtoja.

Vaikka missi-instituutio on ruhjoutunut muistoksi entises-tään, Odusogan ura ei ole kokenut suuria notkahduksia. Matkan varrella Odusoga on onnistunut uudistamaan fani-

pohjaansa. Hänellä on Instagramissa yli 21000 seuraajaa, enemmän kuin monella nuoremmalla somevaikuttajalla.

- Some on angstinen paikka, jossa vaan täytyy olla. En koskaan googlaa itseäni tai katso mitä minusta kommentoidaan. Tiedän hyvin muutenkin, mitä kaikkea mussa inhotaan ja mitä multa toivotaan.

Kärkäs mutta kärsivällinen

Odusogan puhe virtaa ammattijuontajan selkeällä nuotilla ja saa ponna turkulaiskorostuksesta ja tavaramerkiksi muodostuneesta murtavasta ärrästä. Kahvilasaliin kimpoilevia kannanottoja säestävät yhtenäen voimasanat.

- Minua ei pelota puhua ääneen. Jos minua pelottaisi sanoa joku asia, olisin siitä hiljaa.

Suorapuheisuus on myös panssari. Odusoga on saanut koko ikänsä kuulla, miltä hänen pitää näyttää ja kuulostaa. Ulkopuoliset puuttuvat aivan kaikkeen: puhutapaan, mielipiteisiin, vartaloon - ja ihonväriin.

Isänsä puolelta Odusoga on nigerialainen. Hän oli lapsena pihapiirinsä ja luokkansa ainoa tumma, aikuisena ensimmäinen ja pitkään ainoa afrikkalaistaustainen suomalainen megajulkkis.

1990-luvun puolivälissä somalipakolaiset olivat tulleet Suomeen ja rasismien ensimmäinen aalto rehotti. Yhtäkkiä tuulipukukansa jonotti ostoskeskuksissa tummaihoisen turkulaisen nimikirjoituksia.

Odusoga selitti kärsivällisesti lehtijutuissa, että tummat ovat ihan tavallisia ihmisiä. Hän opetti syville riveille Loimaalta Lappiin, että suomalaisuus ei tarkoita vitivalkoista ihoa.

Tuon syrjinnänvastaisen työn hedelmiä Suomi poimii yhä.

Lokeroitu mutta itsenäinen

Kahvilan ikkunoista tulvivat iltapäivän viimeiset auringonsäteet. Pitkät sormet repivät croissantia ja puheen tahti kiihtyy. Lola Odusogaa on yritetty pakottaa kaikenlaisiin lokeroihin, ja sitä hän vihaa.

Viimeisin lokero on kehopositiivisuus. Odusoga kirjoitti vuosi sitten ulkonäköpaineista blogimerkinnän. Siinä hän

AIKAJANA

1989

Kävi ensimmäisen malli-kurssinsa ja -kisansa.

1995

Suomen neito -kisa, elämä julkisuudessa alkoi.

1996

Miss Suomi ja Miss Universum muuttivat elämän totaaliseksi.

2000

Aloitti kaiken alusta yksityis- ja työelämässä.

2003

15 vuoden sivu-ura Turun Palloseurassa alkoi.

KUINKA YLEISÖN
SUHTAUTUMINEN
ODUSOGAAN
ON MUUTTUNUT
VUOSIEN VARRELLA?
KATSO VIDEO
motiivilehti.fi

*– Haluan olla
esimerkki: hän oli aina
ajoissa ja teki työnsä
hyvin.*

– Äiti teki saakelisti töitä. Sieltä sain mallin.

ojensi ihmisiä, jotka arvostelevat häntä siitä, ettei hän ole enää missinmitoissa.

- Yhtäkkiä tuli hirveästi pyyntöjä keskustelu-ohjelmiin. Niissä kaikissa aiheena oli keho.

Kehopositiivisuus on Odusogan mielestä aate, eikä hän suostu aatteiden keulakuvaksi.

- Ei ole elämäni teema, että kerron kaikille, milaista on olla sinut oman kropan kanssa. Puhun asiasta vain silloin kun itse haluan.

Silti hän ymmärtää, miksi nimenomaan hänen suustaan oli tärkeää kuulla kritiikkiä kauneusihanteita kohtaan.

- On iso asia, että juuri minä - ulkonäöstäni paljuttu ihminen - sanon: on ok, että et ole enää sen näköinen kuin 20 vuotta sitten. Jos elämäsi ei pyöri sen ympärillä, että yrität näyttää vanhalta valokuvalta, se on hyvää elämää.

Objekti mutta subjekti

Odusoga sanoo tehneensä urallaan paljon virheitä ja oppineensa niistä. Usein hänen valintojaan ovat kuitenkin pitäneet virheinä aivan muut kuin hän itse.

Mainonnan tasa-arvoneuvosto kielsi naista alistavana Maskun huonekalumainoksen (2001), jossa Odusoga esitteli porakonetta alusvaatteissa. Tällä kertaa hänet yritettiin ahtaa objektin lokeroon, vaikka hän teki mainoksen sataprosenttisesti omilla ehdoillaan.

- Oli koomista, että sitä pidettiin esineellistävänä. Kohu ei ollut noloa minulle vaan kertoi ihmisten asenteista.

Naisen rooli on ollut Odusogan uran toistuva teema. Viimeksi se nousi esiin *Selviytyjät*-tosi-tv-sarjassa 2018.

Hän valmistautui koitokseen katsomalla ohjelman yhdysvaltalaisen version kaikki jaksot. Ruudussa näkyi avoimen kilpailuhenkinen taktikko. Somessa ja keskustelupalstoilla katsojat suomivat häntä ilkeäksi ja vaikeaksi.

Odusoga kysyi, miksi kunnianhimoisesti pelaava nainen on vastenmielinen, kun samalla lailla käyttäytyvä mies on hyvä jätkä ja pelimies?

Feministisistä kannanotoistaan huolimatta Odusoga vihaa sanaa feminisimi. Hän kertoo ajavansa kaikkien ihmisten tasa-arvoa, ja hänen tulkintansa mukaan feminisimi ajaa vain naisten asiaa.

- Tähänkään lokeroon minua ei saa!

Tähti mutta duunari

Missivuonna Odusogaa heiteltiin paikasta toiseen. Sen koommin kukaan muu ei ole saanut päättää, mitä hän tekee ja missä menee.

- Toisille on kivaa, että voi mennä minne käske-tään. Mä en pystyisi siihen. Monilla kollegoillani on agentit ja managerit, jotka tietävät niiden kalenterit paremmin kuin ne itse. Minusta se on hämmentävää.

Odusogasta tuli jo alkumetreillä tähteytensä yksin-valtias. Hän perusti osakeyhtiön, jossa oli itse oma toimitusjohtajansa, sihteerinsä, meikkaajansa, managerinsa, agenttinsa ja laskuttajansa. Nykyään Odusogalla on toiminimi ja kirjanpitäjä, mutta kaikki langat ovat hänen hyppysissään.

Hän oppi työnteon yksinhuoltajaäidiltään, joka oli päivätyössä sairaanhoitajana Turun yliopistollisessa sairaalassa Tyksissä ja myi vapaapäivät lehtiä puhelimella kotona. Siten äiti rahoitti nelihenkisen perheen arjen ja tyttärensä tanssiharrastuksen.

- Äiti teki saakelisti töitä. Sieltä tuli malli, että koko ajan täytyy tehdä kaikkea. En ole ikinä saanut mitään tarjottimella eikä koskaan ole ollut sellaista säännöllisyyttä, että raha vain tippuu tilille.

Äidin kautta Odusoga päätyi 16-vuotiaana kesätyöhön Tyksin keittiöapulaiseksi. Sen jälkeen hän ei ole kuukausipalkkaisia töitä nähnyt.

Esillä mutta taustalla

Kestotähti kertoo, että seuraavat 25 vuotta ovat arvoitus.

- Mielestäni olen saavuttanut ammatillisesti paljon. Ei ole sellaista oloa, että pitäisi saavuttaa vielä vähän ja vasta sitten olisin hyvä ja täydellinen.

Tällä hetkellä hän juontaa tv:ssä ja tapahtumissa, pitää lifestyle-blogia, tekee malli- ja mainoskuvauksia ja työskentelee kilpailijakoordinaattorina tv-yhtiöllä. Tuotantojen taustalla hääräminen tuo vapauden esillä olemisesta ja ulkonäkökeskeisyydestä.

- Olen realistinen ja tiedän, mitä esiintyjiltä vaaditaan. Kun olen 55 tai 59, voin paljon todennäköisemmin tehdä taustahommia kuin olla ruudussa. Se vain on niin - ainakin naisella.

Todennäköisesti palapeli rakentuu kuten tähän asti. Yksi keikka seuraa toista.

- En halua, että ikinä kukaan joutuu sanomaan, että teen huonoa duunia, vaan voi käyttää minua esi-merkkinä: hän oli aina ajoissa ja teki kaiken hyvin. □

2004

Tytär syntyi.

2005

Meni naimisiin ja kävi ensi kertaa Nigeriassa.

2006

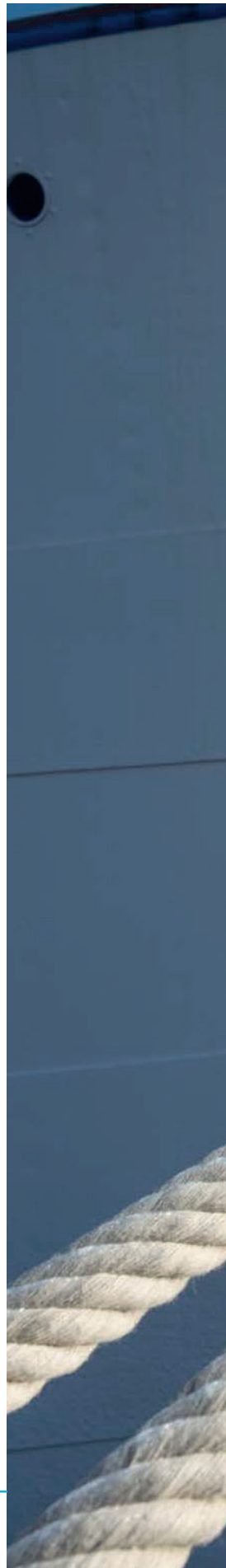
Poika syntyi.

2015

Avioero, iso itsenäinen irtiotto.

2018

Koki *Selviytyjät* ja täytti kaksi unelmaa: blogi ja tv-taustatyöt.

Motiivini

MIKÄ ON PITKÄN URASI OPETTAVAIN KOKEMUS?

- Muutto ulkomaille töihin epäonnistui 2000 ja kaikki meni uusiksi. Se oli hirveää mutta opettavaista. Jos ei käy nollassa, ei työtä opi arvostamaan.

VOISITKO AJATELLA TEKEVÄSI DUUNARIDUUNIA?

- Salaiset työhaaveeni ovat duunarimaisia! Pelkkä tasainen tulo rutiinistyöstä ei kuitenkaan motivoisi. Se motivoi, että menen keikalle asenteella "ole niin hyvä, että tulee lisää töitä".

MISSÄ PÄÄSTÄT ITSESI HELPOLLA?

- Joskus valvoin yöt itselleni asettamieni deadlinejen takia. Nykyään osaan todeta, että huomennakin ehtii. Minulla on monta to do -listaa, ja vaikka kaikki ei toteudu tänään, pystyn nukkumaan.

**NÄIN
HELPOSTI HAET
KOULUTUKSEEN**

Etsi

Koulutuskalenterin löydät osoitteesta jhl.fi/kurssit

Ilmoittautuminen

Kurssien haku-aika päättyy 5 viikkoa ennen kurssia. Ilmoittautuminen kursseille tapahtuu liiton verkkosivuilla jhl.fi/omajhl

Vahvistus

Saat tiedon kurssille pääsystä hyvissä ajoin ennen kurssin alkamista. Sähköisen kurssi-vahvistuksen mukana saat lisätietoja ja matkustusohjeet. Kurseille valitaan ensisijaisesti niitä jäseniä, joille kurssi on tarkoitettu.

Lisätietoja

Muutokset ovat mahdollisia, joten tarkistathan netistä kurssin tiedot, ohjelman ja hakuajan. JHL:n kurssisihteereiltä saat apua ja lisätietoa: 010 7703 510 tai kurssisihteerit@jhl.fi

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Tuusulan kunnalliset JHL 224

65-juhlavuoden kunniaksi tarjotaan toimintasuunnitelman mukaisesti viidellekymmenelle jäsenelle mahdollisuus osallistua keväällä 2020 viikon matkalle, kohteena esim. Malagan seutu Espanjassa. Ajankohta maaliskuu, matkasta lisää yhd. sivulta ktv224.mbnet.fi/jhl224/jhl224.htm tai taito.rasanen@tuusula.fi, 040 314 3132. Sit. ilm. 20.12. mennessä

Itä-Suomi

Siilinjärven JHL 414

Jäsenet tervetuloa perheineen viettämään pikkujoulua 14.12. klo 13–16 Laturastin majalle, Huvikumuntie 45. Ohjelmassa jouluruokailu, joulupukki, mahdollisuus peleihin, mukavaa yhdessäoloa. Ilm. ruokailun vuoksi: leena.launonen@siilinjärvi.fi tai tekstiviesti 040 824 7073.

Nurmeksen Kunnalliset JHL 326

Yhdistys tarjoaa jäsenilleen jouluruokailun jäsenen alla olevasta luettelosta valitsemassa ravintolassa. Ravintola Lempi pe 13.12., la 14.12., ke 18.12., to 19.12. tai la 21.12. Hyvärilän kartanohotelli su 15.12. tai ke 18.12. Ravintola Kaneli la 14.12., ti 17.12. tai ke 18.12. Lisät. smura.maarit@gmail.com tai 045 164 0500. Jäsenkortti ehdottomasti mukaan!

Satakunta

Nakkilan kunta-alan ammattiyhdistys JHL 374

Tervetuloa jäsenet joulupuurolle 17.12. klo 18–20 OP:n kokoustilaan, Porintie 4, Nakkila. Mukana myös elävää jouluisia musiikkia.

Harjavallan kunnalliset JHL 272

Yhdistys järjestää teatteriretken Raumalle musikaaliin "Mitä yhdestä särkyneestä sydäimestä" 8.2.2020 klo 13, Rauman kaupunginteatteri, Alfredinkatu 2. Lähtö Harjavallan bussi-

asemalta klo 11.30. Matkan hinta 47 €, sis. pääsylipun ja kuljetuksen. Sit. ilm. ja lisät. 31.12. mennessä 040 515 4410 (klo 15 jälkeen) riitta.majaniemi@harjavalta.fi. Ilm. jälkeen maksu yhd. tilille FI9150370520072170, viestikenttään osallistujan/osallistujien nimet.

Sisä-Suomi

Tampereen kaupungin toimistoalan henkilöstö JHL 249

2. purkukokous 19.12. klo 17 (kahvitarjoilu klo 16.30 alkaen) Sisä-Suomen aluetoimistolla, Rautatienkatu 10. Käsitellään hallituksen antama selvitys yhdistyksen toiminnasta 1.1.–, kuullaan yhdistyksen tilinpäätös toimintakaudelta 1.1.–, kuullaan tilintarkastajien lausunto koskien toiminta- ja tilikautta 1.1.–, vahvistetaan tilinpäätös ja myönnetään vastuuvapaus yhdistyksen hallitukselle ja muille tilivelvollisille kuuluvasta toimintakaudesta, päätetään yhdistyksen purkamisesta, päätetään yhdistyksen varojen siirtämisestä ja tulevien jäsenmaksupalautusten siirtämisestä sekä tilien lopettamis-päivä, valitaan selvitysmies/-miehet yhdistyksen purkutoimien loppuunsaattamista varten.

Valtakunnallinen

Raideammattilaisten osasto 101 JHL

Yhdistyksen hallitus on päättänyt järjestää opintomatkan Berliiniin Inno-trans-messuille noin 22.–25.9.2020. Mukaan pääsee 8 jäsentä ilmoittautumisjärjestyksessä, etusijalla ensikertalaiset ja työssäkäyvät. Pj toimii matkanjohtajana. Yhd. maksaa messuliput, lennot ja majoitukset sekä yhden ruokailun. Omavastuuosuus 200 euroa. Ilmoittautumisaikakohta ja matkustuspäivät selviävät helmikuun alussa, joten vielä ei oteta ilmoittautumisia vastaan. Tapahtumasta ei tule erillistä kutsua tämän ilmoituksen lisäksi! Lisät. ja ilm. ohjeet helmikuun alkupuolella: 101.jhl.yhdistys.fi.

Motiivilehden aikataulu 2020

nro	aineisto	ilmestyy
1	9.1.	29.1.
2	13.2.	4.3.
3	23.3.	15.4.
4	19.5.	10.6.
kesätäuko		
5	6.8.	26.8.
6	3.9.	23.9.
7	8.10.	4.11.
8	19.11.	9.12.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma Mikäli haluat kokouksen ilmoituksen lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan "Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen".

Aloita vuosi opiskellen!

JHL-opisto tarjoaa monia mielenkiintoisia kursseja ja opintopäiviä. Katso koko tarjonta jhl.fi/kurssit.

Edunvalvonnan ja yhteistoiminnan johdanto, 3 pv	20.–22.1.2020
Uuden luottamusmiehen kurssi, verkkokurssina	13.1.–6.3.2020
Yhdistyksen digiviestintä, verkkokurssina	20.1.–13.3.2020
Vuorovaikutus- ja neuvottelutaito, kaikki sopimusalat, 3 pv	10.–12.2.2020
Energia-alan luottamusmiestiedon kurssi, 3 pv	12.–14.2.2020
Luottamusmiesten ajankohtaispäivä, kaikki sopimusalat, 1 pv	5.2.2020
Uuden luottamusmiehen kurssi, kaikki sopimusalat, 2 pv	12.–13.2.2020
Uuden luottamusmiehen kurssi, kaikki sopimusalat, 2 pv	13.–14.2.2020
Uuden luottamusmiehen kurssi, kaikki sopimusalat, 2 pv	17.–18.2.2020
Uuden luottamusmiehen kurssi, kaikki sopimusalat, 2 pv	20.–21.2.2020
Yhteistoiminnan peruskurssi, 3 + 2 pv, osa 1/2	19.–21.2.2020
Keinovalikoimat työkyvyn heiketessä, 3 pv	22.–24.1.2020
Syventävä konfliktien käsittelyn koulutus-ohjelma henkilöstön edustajille, 4 x 2 pv, osa 1/4	27.–28.1.2020
Työsuojelun ja yhteistoiminnan ajankohtaispäivät, 2 pv	20.–21.2.2020
Työsuojelun perusteet, 3 pv	17.–19.2.2020
Työhyvinvointikorttikoulutus, 2 pv	3.–4.2.2020
Toimiva yhdistys - hallitus ja kokoukset, 3 pv	11.–13.2.2020
Talous hallintaan - taloudenhoitajan peruskurssi, 5 pv	27.–31.1.2020
Tilit ja talous toiminnantarkastajille, 2 pv	8.–9.2.2020
Mediatyöpaja ay-aktiiveille, 3 pv	4.–6.2.2020
Digikoutsit, 2 pv	8.–9.2.2020
Vaikuttajakurssi, Kasvatus- ja ohjausala, 3 pv	8.–10.1.2020
Järjestyksenvalvojan kertauskoulutus, 1 pv	17.1.2020
Sosiaali- ja terveysalan opintopäivät, 2 pv	15.–16.2.2020
Kommunikaatiota tukevat menetelmät kasvatusaloilla A, 2 pv	4.–5.2.2020
Kommunikaatiota tukevat menetelmät kasvatusaloilla B, 2 pv	4.–5.2.2020
Kasvatus- ja ohjausalan opintopäivät, 2 pv	15.–16.2.2020
Ravitsemis- ja puhtausalan opintopäivät, 2 pv	15.–16.2.2020
Facklig framtidskurs, 2 dagar	25.–26.1.2020
Grundkurs för förtroendemän, 3 dagar	10.–12.2.2020

JHL kouluttaa

Luottamusmiestiedon peruskurssi, kunta 5 pv, 27.–31.1.2020, JHL-opisto

Koulutus on tarkoitettu pääluottamus- ja luottamusmiehille varahenkilöineen sekä yhdistyksen puheenjohtajille. Kurssilla käsitellään luottamusmiehen roolia ja tehtäviä, kunnallista päätöksentekoa, hallintoa ja taloutta sekä perehdytään KVTES:n sisältöön, neuvottelumenetelyyn ja tiedonhankintaan. Lisäksi jokaiselle rakennetaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma. Haku päättyy 23.12.2019.

Kommunikaatiota tukevat menetelmät kasvatusaloilla, 2 pv, 4.–5.2.2020, JHL-opisto

Kurssilla opitaan hyödyntämään tukiviittomia ja selko-kieltä kasvatusyössä. Kurssit A ja B ovat samansisältöiset ja ilmoittautua voi kummalle tahansa. Haku päättyy 30.12.2019.

Talous hallintaan – taloudenhoitajan peruskurssi, 5 pv, 27.–31.1.2020, JHL-opisto

Kurssi antaa perusvalmiudet yhdistyksen talouden ja kirjanpidon hoitamiseen sekä tilinpäätöksen ymmärtämiseen. Kurssi on avoin aktiiveille ja erityisen suositeltava taloudenhoitajille ja toiminnantarkastajille. Haku päättyy 23.12.2019.

Monialaiset ammatilliset opintopäivät, 2 pv, 15.–16.2.2020, Oulu

Opintopäivät järjestetään monialaisena sosiaali- ja terveysalan, ravitsemis- ja puhtausalan sekä kasvatus- ja ohjausalan kesken. Yhteisenä teemana on osaamisen kehittäminen. Lisäksi käsitellään ajankohtaisia teemoja ammattiloittain. Opintopäivät on tarkoitettu Oulun seudun ja Lapin alueilla työskenteleville sekä ko. alojen opiskelulle jäsenille. Haku päättyy 6.1.2020.

Työsuojelun peruskurssi, 5 pv, 20.–24.1.2020, JHL-opisto

Kurssi on tarkoitettu työsuojeluvaltuutetuille, -varavaltuutetuille, -asiamiehille, -päälliköille ja ts-toimikuntien jäsenille sekä oman koulutus-sopimuksen mukaisesti myös luottamusmiehille. Kurssilla perehdytään työsuojelutoiminnan perusteisiin ja toimintaa ohjaaviin säädöksiin, tutustutaan työsuojeluorganisaatioon sekä työsuojeluhenkilöstön tehtäviin ja rooleihin ja työterveyshuollon ja työpaikan yhteistyöhön. Haku päättyy 23.12.2019.

JHL-OPISTO

Mitkä ihmeen työsuhde-edut?

KAIKKI TYÖNANTAJAT, NIIN YKSITYISET KUIN JULKISET, tarjoavat työntekijöille joukon työsuhde-etuja.

Osa eduista on taloudellisesti niin merkittäviä, että niistä kertyy satojen tai jopa tuhansien eurojen palkanlisä vuodessa. Tällaisia ovat työsuhdeasunto, ateria-, auto- ja puhelinetu, laaja työterveyshuolto ja työmatkalippu.

Aineettomia mutta vähintään yhtä arvokkaita ovat esimerkiksi liukuva työaika ja mahdollisuus etätyöpäiviin. Entä mitä eroa on henkilökunta- ja luontoisedulla? □

“EI ME MITÄÄN SAADA”

”Meidän kunta tarjoaa työntekijöille joulupuuron ja kevään kunniaksi jäätelötuutin, ei muuta.” Useimmiten tilanne ei ole näin karu, sillä keskimäärin työnantajat tarjoavat henkilöstölle 30–40 erilaista työsuhde-etua. Yleisin on puhelinetu, joka on Verohallinnon tietojen mukaan noin 440 000 palkansaajalla (2017). Toiseksi yleisin etu on ravintoetu – siitä nauttii liki 300 000. Työsuhdematkalipun käyttöä on yli 90 000, joista valtaosa asuu Uudellamaalla.

TARJOLLA VAIKKA MITÄ

Työsuhde-etuuksia on joka lähtöön, kulttuuri- ja liikuntaseteleistä edullisiin lomamökkeihin ja työmatkafillarin hankintaan. Kunnilla, sairaanhoitopiireillä ja valtiolla on tuhansia työsuhdeasuntoja, joilla ne houkuttelevat uusia työntekijöitä. Joillakin työnantajilla, esimerkiksi Helsingin kaupungilla, on oma henkilöstökassa, josta työntekijä saa kulutus- ja asuntoluottoa. Uusin, vasta tänä vuonna verottajan vahvistama etu on sähköauton latausetu.

HENKILÖKUNTA- VAI LUONTOISETU?

Verotuksessa muina kuin rahana annetut edut jaetaan kahteen ryhmään: henkilökuntaetuihin ja luontoisetuihin. Henkilökuntaetuudet koskevat koko henkilöstöä tai tiettyä puolueettomin perustein valittua ryhmää. Luontoisedun saajat työnantaja voi valita yksilöllisin perustein. Esimerkiksi puhelinetu voidaan rajata niihin, joiden pitää olla tavoitettavissa puhelimitse työajan ja -paikan ulkopuolella. Autoetu koskee yleensä myyntiedustajia ja johtoa.

YKSI VEROTONTA, TOINEN VEROLLISTA

Arvoltaan vähäiset edut, kuten välipalاهدelmät ja merkkipäivämuistamiset, ovat verottomia. Verottoman lahjan arvo saa olla korkeintaan 1-2 viikon bruttopalkan suuruinen. Luontoiseduille Verohallinto vahvistaa vuosittain verotusarvon. Työntekijän ennakonpidätys lasketaan rahapalkan ja luontoisetujen verotusarvon perusteella. Yleensä etujen verotusarvot ovat niiden käypää arvoa alhaisempia, ja siksi ne hyödyttävät myös palkansaajaa.

Jorma Viiala

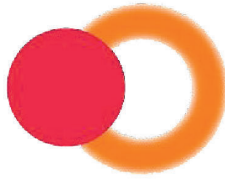
sopimustoimitsija

Julkisten sopimusalojen toimialue

LAAJA TYÖTERVEYSHUOLTO on merkittävä henkilöstöetu, jota en vaihtaisi pieneen palkankorotukseen. Muuten olisi reilumpaa, että työstä maksettaisiin parempi palkka kuin keksimällä keksitään uusia työsuhde-etuja. Työsuhde-asunnon tarjoaminen on toisinaan välttämätöntä, jotta työnantaja saa palkattua työvoimaa. Pitäisi pyrkiä win-win-tilanteeseen, jossa edut vastaavat työntekijöiden tarpeita, ja myös työnantaja saa rekrytoitua osaavaa väkeä ja pidettyä heistä kiinni.

LUE LISÄÄ

vero.fi ja veronmaksajat.fi

Työttömyyskassat ja tulorekisteri

Mikä on tulorekisteri?

Tulorekisteri on kansallinen sähköinen tietokanta, joka sisältää jatkossa kattavat palkka-, eläke- ja etuustiedot yksilötasolla. Työnantajilla on ollut tämän vuoden alusta lähtien velvollisuus ilmoittaa työntekijöidensä palkkatiedot tulorekisteriin viiden päivän sisällä palkkojen maksamisesta. Työttömyyskassa saa tiedot ansiopäivärahan hakijoiden tietoja käyttöönsä ensi vuoden alusta alkaen.

Etuustietojen käyttäminen tulorekisteristä alkaa vasta vuoden 2021 alusta, jolloin myös työttömyyskassat alkavat lähettää tulorekisteriin tiedot maksamistaan etuuksista.

Jokainen palkansaaja voi halutessaan katsoa myös itse tulorekisteristä omat ajantasaiset ansiotulotietonsa.

Liitteiden pyytäminen jatkossa

Tavoitteena on, että tulorekisterin myötä ansiopäiväraahakemukseen tarvitsee jatkossa liittää vähemmän tietoja. Se, mitä ja miten työnantaja ilmoittaa palkkatiedot rekisteriin, vaikuttaa hakemukseen tarvittavien lisätietojen pyytämiseen.

Työnantaja voi ilmoittaa tulotietoja tulorekisteriin kahdella tavalla:

1. Suppealla tavalla, jolloin työttömyyskassa saa tiedon palkan yhteissummasta ilman erittelyitä, mutta joutuu todennäköisesti kysymään tarkentavia tietoja palkanmaksajalta tai päivärahanhakijalta.

2. Laajassa ilmoitustavassa palkka eritellään palkanosittain tarkemmin, jolloin kassa saa todennäköisemmin tarvitsemansa tiedot suoraan tulorekisteristä.

Lisäksi työnantaja voi halutessaan ilmoittaa tulorekisteriin myös esimerkiksi työntekijän poisoloista sekä palkan ansaintajaksotietoja.

Jos työnantaja on täyttänyt tulorekisteriin palkkatiedot laajalla ilmoitustavalla ja ilmoittanut myös vapaaehtoisia tietoja, kassa saa todennäköisemmin jatkossa ansiopäiväraahakemuksen käsittelyyn tarvittavat tiedot suoraan tulorekisteristä. Tällöin hakijan ei tarvitse toimittaa erikseen palkka- tai työsuhtetietoja.

Tulorekisteri ei kerro kaikkea

Tulorekisteri helpottaa monen ansiopäivärahan hakemista, mutta on mahdollista, että sinulta

pyydetään jatkossakin palkka- ja työsuhtetietoja. Tämä voi johtua siitä, että tulorekisteriin ei ole täytetty kaikkia tarvittavia tietoja. Työnantaja on saattanut ilmoittaa tiedot niin sanotulla suppealla tavalla, jolloin työttömyyskassa ei näe, mikä osuus palkkasummasta on lomarahaa ja mikä muuta palkkaa. Lisäksi jos esimerkiksi palkan ansainta-aikaa ei ole merkitty, ei päivärahan suuruutta voida laskea ilman lisäselvitystä.

Eteen voi tulla myös tilanne, jossa päivärahan hakijan palkka- ja muita tietoja tarvitaan pidemältä ajalta kuin mitä tulorekisteristä ilmenee. Esimerkiksi työssäoloehdon selvittämisessä saatetaan pidennysajoista johtuen tarvita selvityksiä tulorekisteriin kerättyjä tietoja aiemmalta ajalta (ennen 1.1.2019).

Joulun ja vuodenvaihteen päivystysajat

Puhelinpalvelu on auki 23.–30.12. klo 9–11, muutoin normaalisti klo 9–14. Puhelinpalvelu on kokonaan suljettu 24.–26.12.2019, 31.12.2019–1.1.2020 sekä 6.1.2020.

JHL työttömyyskassa toivottaa rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta!

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa 010 190 300 ja henkilökohtaisesti maanantai-perjantai klo 9–14. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatkohakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

MINÄ

Joulun tähti

Aito JHL:läinen Joulupukki tulee Jyväskylästä ja on syntynyt jouluaattona. VR:n vaihtotyönjohtaja Miro Poikolainen valmistautuu keikkoihin huolella ja pitää aina kiinni aikatauluista.

teksti Samuli Launonen kuva Hanna-Kaisa Hämäläinen

MIRO POIKOLAINEN
syntynyt 24.12.1986

KOTIPAIKKA
Jyväskylä

AMMATTI
VR:n
vaihtotyönjohtaja

PERHE
puoliso ja 2- ja
12-vuotiaat lapset

HARRASTUKSET
joulupukkeilu

40

minuuttia
keikan kesto

6

lahjasäkkiä/
koti
ennätys

15

kotia
aatossa
ennätys

7

tekopartaa
kellarissa

0

vastaanotettua
ryppyä

15

vuotta
joulupukkina

2

omaa lasta

*– Joulupukin
vierailussa on oltava
draaman kaarta.*

10 VINKKIÄ, joilla sinustakin tulee
loistava Joulupukki: motivilehti.fi

TÄHTIAMMATTILAISET

JHL järjestää historiansa suurimman tapahtuman 23.–24. lokakuuta 2020 Tampere-talossa!
Luvassa on huippupuhujia, upea iltagaala sekä sadoittain oman alasi tähtiammattilaisia.

Perjantaina 23.10. ohjelman keskiössä on tulevaisuuden työelämä:

Perttu Pölönen
keksijä ja yrittäjä

Marja-Liisa Manka
työhyvinvoinnin asiantuntija

Päivi Niemi-Laine
JHL:n puheenjohtaja

Anna Puu
iltagaalaan tähti

Lauantaina 24.10. ohjelma jakautuu ammattialoittain.

★ Sinut on kutsuttu mukaan!

Lisätietoja: jhl.fi/ammattialafoorumi2020

Ilmoittaudu: jhl.fi/kurssit

Ohjelma täsmentyy tapahtuman lähestyessä.

Työtä, vastuuta ja pullan tuoksua

Yhä useampi työssä käyvä kantaa hoito- ja hoivavastuuta ikääntyvistä vanhemmistaan. Vanhusten perhehoito voisi lievittää huolta ja riittämättömyyden tunnetta.

teksti Ulla Puustinen kuvat Jussi Vierimaa

Olemme Varsinais-Suomen Pöytyällä, tarkemmin sanottuna Kyrön keskustaajamassa. Matkaa Turusta on runsas 40 kilometriä.

Teppo Hirvensalo on alustanut jo aamu-tuimaan vehnätaikinan. Kun taikina on kohonnut, käärivät perhehoitaja **Sinikka Hirvensalo** ja asukkaat **Sylvi Uusitalo**, 81, ja **Aila Saari**, 91, hihat ja alkavat pyörittää kilvan pullia.

Parhaimmillaan perhekodin arki on juuri tätä, pullantuoksuista arkea asukkaiden kanssa.

- Mutta ei pelkästään sitä. Jos ottaa vanhuk-sia perhehoitoon, ei heitä voi jättää hetkeksikään yksin. Jompi kumpi meistä, joko Teppo tai minä, on aina kotona asukkaiden kanssa, muistuttaa Sinikka Hirvensalo työn sitovuudesta.

Vapaapäiviä kertyy 3,5 kuukaudessa, vuodessa yhteensä 42 vuorokautta. Silloin Hirvensalot suunnitella joko etelään lomalle tai lastenlasten kanssa mökille saaristoon.

Kahden hoivan loukussa

Sitä sanotaan kerrosvoileiväksi. Kahvilan tiskillä se saa veden kielellä, mutta sanalla on myös toinen merkitys. Alun perin englanninkielinen sandwich-termi tarkoittaa sukupolvea, joka on samanaikaisesti hoito- ja hoivavastuussa omista lapsista ja ikääntyvistä vanhemmista.

Jo nyt noin kolmasosa työssä käyvistä hoivaa ikääntynyttä tai sairastavaa läheistään. Ensi vuosikymmenellä suuret ikäluokat, lähes 600 000 suomalaista, täyttää 80 vuotta, jolloin hoidon tarve kasvaa. Silloin hoivaajia vasta tarvitaan!

Helsingin yliopiston sosiaalipolitiikan professori **Heikki Hiilamo** ja psykoterapeutti **Kirsi Hiilamo** kuvaavat *Hoivataistelu*-kirjassa (2015), miten valtio ja kunnat vähentävät laitoshoidtoa ja samalla lisäävät läheisten painetta ryhtyä hoivaajiksi.

Hiilamoiden johtopäätös on karu: ”Keski-ikäiset huomaavat olevansa se sukupolvi, joka on kerrosvoileivän keskellä ja puristuksissa nuorempien ja vanhempien välillä. Kyse on toisista ruuhka-vuosista, joita voi kutsua myös kahden hoivan loukuksi.”

Aikamoinen loukku se onkin - varsinkin naisille, jotka ovat perinteisesti kantaneet hoivavastuuta. Murrosikä kipuilevat lapset. Kiireinen työ. Vaihdevuodet. Univelka. Rakoileva parisuhde. Muistisairaat vanhemmat parin sadan kilometrin päässä. Ja se kaikkein pahin: huono omatunto tekemättömistä töistä ja laiminlyödyistä läheisistä.

Neljä vanhusta hoidossa

Perhekoti Hirvensalo aloitti neljä vuotta sitten, joulukuussa 2015.

- Ensimmäinen mamma ajoi taksilla pihaan ja ilmoitti rappuja noustessaan, että ”olen sitte hankala ihminen”. Ei kyllä ollut. Elämä oli heitelty häntä sinne tänne, ja kerran hän totesi, että ”täytyks häne elä näin vanhaks et on päässy vihdoin kotiin”, muistaa Sinikka Hirvensalo.

Perhekodista tuli vanhuudenturva myös JHL-läiselle Sylvi Uusitalolle, joka työskenteli ennen eläkkeelle jääntiään sairaalahuoltajana Turun yliopistollisessa keskussairaalassa.

Uusitalo sanoo viihtyvän, ja Sinikka Hirvensalo kehuu häntä todella monitaitoiseksi.

- Sylvi kuorii perunat, viikkaa ja silittää vaat-teita ja osallistuu muutenkin arkipuuhin. Ja oikein nauttii saamistaan kehuista!

Tällä hetkellä pitkäaikaishoidossa on neljä vanhusta - Sylvi Uusitalon ja Aila Saaren lisäksi **Raïli Leinonen**, 73, ja **Terttu Ritalahti**, 95. Lisäksi yksi käy Hirvensaloilla lyhytjaksoilla etukäteen sovit-tuina aikoina.

- Neljä on maksimimäärä yhtä perhehoitajaa kohden. Tosin meillä Teppo osallistuu arjen pyörittämiseen siinä kuin minäkin. Ilman häntä tuskin jaksaisin, myöntää Sinikka Hirvensalo.

Ajatus vanhusten perhekodista kypsyi pariskunnan mielessä pikkuhiljaa. Kokemusta oman kodin avaamisesta vieraille oli jo aiemmin, sillä Sinikka Hirvensalo työskenteli Liedossa asuessaan perhepäivähoitajana.

Lisäksi kuusikymppiset Hirvensalot ovat toimineet vuosia lastensuojelun tuki- ja kriisiperheenä. Neljän biologisen lapsen lisäksi he ovat olleet sijaisvanhempia neljälle lapselle ja nuorelle.

SINIKKA HIRVENALO ja perhe­koti­n asukkaat Sylvi Uusitalo (vas.) ja Aila Saari pyörittävät kilvan voisilmäpullia. Ne ehtivät paistua sopivasti iltapäiväkahville.

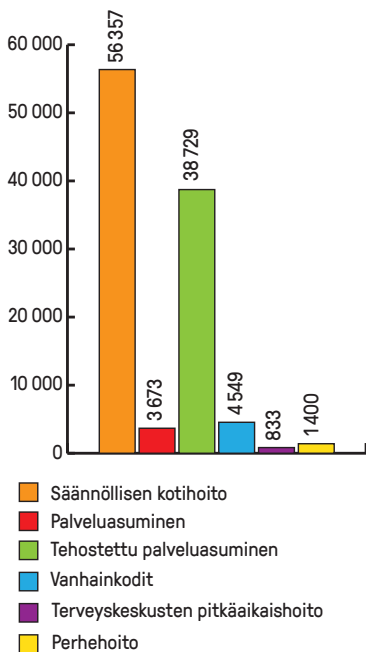

SINIKKA HIRVENSALO on toiminut vanhusten perhehoitajana neljä vuotta. Aviomies Teppo on osaaikaeläkkeellä ja auttaa missä voi. Asukkaiden hyvinvoinnista huolehtimisessa sekä omakotitalon askareissa riittää tekemistä kummallekin.

– Tuskin jaksaisin perhehoitajana ilman Teppoa.

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELURAKENNE, YLI 75-VUOTIAAT (2018)

Perhehoito on vielä aika marginaalinen ikäihmisten asumis- ja palvelumuoto. Ympäri vuorokautisessa hoidossa oli viime vuoden lopussa noin yhdeksän prosenttia yli 75-vuotiaista.

Jouluna Hirvensaloilla on vieraita ruuhkaksi asti, 18 lastenlasta vanhempineen, yhteensä noin 40.

- Ja vanhukset tykkäävät! Sellaisetkin, joilla ei ole omia lastenlapsia, saavat kokemuksia mummona olosta, sanoo Sinikka Hirvensalo.

Omaa rauhaa asukas saa aina, kun sulkee huoneen oven perässään.

Valttina inhimillisyydellä

Voiko perhehoito olla varteenotettava vaihtoehto yksityisille hoivaketjuille, joiden maine on ryvetetty nyt hoivakohussa? Tai kunnallisille kotihoitajille, jotka käyvät kääntymässä asiakkaan ovella muuttaman kerran päivässä ja lopun ajan vanhus saattaa joutua makaamaan avuttomana sängyssä?

Ehkä. Toistaiseksi perhehoito tunnetaan vielä melko huonosti, mutta sen käyttö on lisääntymässä huomattavasti, noin 30 prosentin vuosivauhtia.

Vuonna 2010 koko maassa oli perhehoidossa 80 vanhusta, nyt heitä on yli 1400, kertoo ikäihmisten perhehoidon asiantuntija **Raija Leinonen** Perhehoitoliitosta.

Perhehoidon valtti on inhimillisyydellä.

- Ikäihminen saa olla tavallisessa kodissa, elää normaalia perhearkea ja osallistua arkipuuhin jakamisensa ja omien halujensa mukaan.

Hoiva on yksilöllistä, eikä hoitaja vaihdu kahdeksan tunnin välein.

Yksi este perhehoidon yleistymiselle ovat Leinosen mukaan asenteet.

- Omaiset saattavat sanoa, ettei meidän muori mene kenenkään nurkkiin asumaan. Kun sitten päästään perhekodin kynnyksen yli, mieli usein muuttuu.

Vaikka hautaan asti

Sinikka Hirvensalo toivoo, että kunnat tarjoaisivat perhehoitovaihtoehtoa jo siinä vaiheessa, kun vanhuksella alkaa ilmetä pärjäämättömyyttä mutta toimintakykyä on tallella.

- Jonkinasteista muistisairautta voi olla, mutta kaikki neljä vanhusta eivät voi olla pitkälle demen-toituneita ja vuoteeseen hoidettavia. Hoitajalla on oltava aikaa ruoanlaittoon ja muihin arkiaskareisiin.

Toinen edellytys perhehoidon onnistumiselle on se, että vanhukset nukkuvat yönsä pääsääntöisesti hyvin, sillä lepo on välttämätön hoitajan jaksamiselle.

- Meillä televisio menee kiinni iltayhdeksältä.

Yleensä vanhus tulee ensin tutustumiskäynnille perhekotiin omaistensa kanssa. Sen jälkeen seuraa viikon tai parin lyhytjakso, jonka aikana katsotaan puolin ja toisin tilannetta.

- Jos huomaamme, ettei hän sopeudu muiden asukkaiden joukkoon, ei sopimusta perhehoidosta tehdä. Toisinaan esteenä voi olla se, ettei meillä ole tarjota sitä, mitä vanhus tarvitsee, tai omaisella on epärealistisia odotuksia perhehoidosta.

Kun asukkaan kunto heikkenee ja hän tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa, hänet voidaan siirtää tehostettuun palveluasumiseen. Joillekin vanhuksille perhehoito saattaa olla myös loppuelämän koti. Hirvensalotkin ovat hoitaneet asukkaan lähes tämän kuolemaan asti.

- Pöytyällä on loistava kotisairaala, josta saa tukea myös saattohoitovaiheessa.

Sinikka Hirvensalo on ollut saattamassa hautaan kahta heillä asunutta vanhusta.

- Se tarkoittaa hoiva- ja kiintymissuhteen katkeamista. Myös vanhuksen omaisista on saattanut tulla läheisiä, ja siksi perhehoitajilla on oltava oikeus muuttaman viikon surutyöaikaan ennen kuin kunnat tarjoavat tilalle uutta asukasta.

Kilpailukykyinen vaihtoehto

Kunnille perhehoito on edullinen tapa tuottaa vanhuspalvelua. Sen kustannus on noin kolmanes siitä, mitä ympärivuorokautisen palveluasumisen kulut - tosin perhehoitoon sijoitettujen vanhusten hoidon tarve ei ole yhtä suuri kuin tehostetussa palveluasumisessa olevien.

Perhehoitoa varten kuntien ei tarvitse rakentaa palveluasuntoja tai maksaa hoivakiinteistöjen vuokra- ja kiinteistöhoitokuluja.

- Perhehoitajalle voidaan maksaa enintään 3000 euron korvaus hoidon käynnistämisestä aiheutuviin kustannuksiin, kuten kiinteistön pienimuotoisista muutostöistä ja välttämättömistä kalustohankinnoista. Muita kuluja ei aiheudu, sanoo **Maarit Haverinen**.

Haverinen työskentelee perhehoidon koordinaattorina Varsinais-Suomen perhehoitoyksikössä Kaarinassa. Yksikkö neuvoo ja ohjaa perhehoidosta kiinnostuneita kuntia.

Myös kotihoidon tiheisiin käynteihin verrattuna perhehoito on Haverisen mukaan kilpailukykyinen vaihtoehto.

- Noin kolme kotihoidon päivittäistä käyntiä asiakkaan luona maksaa kunnille saman verran kuin ympärivuorokautinen perhehoito.

Miksi kunnat eivät tarjoa perhehoitoa nykyistä aktiivisemmin niille vanhuksille, jotka eivät pärjää kotona ilman raskaita tukitoimia?

- Kyse on osin tietämättömyydestä ja osin siitä että, kunnat kokevat perhehoidon järjestämisen työllistäväksi ja hankalaksi, Haverinen sanoo.

Kuntien on helpompi tehdä ostopalvelusopimus yksityisen hoivaketjun kanssa kuin käynnistää kokonaan uusi palvelumuoto. Perhehoidon valitessaan kunnan pitää päättää kuka ja millä kriteereillä perhehoitoon pääsee, markkinoida perhehoitoa vanhuksille ja omaisille, etsiä ja valmentaa perhehoitajat, laatia sopimukset, järjestää perhehoitajien tuki ja ratkaista toiminnan valvontaan liittyvät kysymykset.

- Kun nämä on kertaalleen ratkaistu, on jatko helpompaa, vakuuttaa Haverinen.

*Perhehoidossa
parasta on
leppoisa arki.*

Arki on kaikkein parasta

Perhekodin pitäminen vaatii paljon. Ensimmäiseksi Hirvensalot listaavat huumorintajun ja sosiaalisuuden.

- Myös vastuun kuuluu pakettiin. Kun vanhus muuttaa meille, olemme vastuussa hänen hyvinvoinnistaan kennon ympäri, sanoo Sinikka Hirvensalo.

Riitaisessa kodissa ei kukaan viihdy. Siksi parisuhteen on oltava kunnossa, painottaa aviomies Teppo.

- Ja on tykättävä kokkaamisesta, koska päivät rytmityvät ruokailujen ympärille, lisää Sinikka.

Aiemmin Hirvensaloilla pyyhkäistiin lattiat päivittäin ja vuodevaatteet viikattiin viivasuoriin pinoihin.

- Perhekodin arki on opettanut armollisuutta. Tämä on koti, eikä meidän tarvitse pyrkiä laitospaiseen hygieenisyyteen.

Toiminnan alkuvaiheessa pariskunta kertoo laskeensa ruokien kaloreita ja ravintoaineita.

- Sitten tajusimme, että vähempikin riittää. Tavallinen kotiruoka on hyvää ja maistuu kaikille.

Arki on muutenkin parasta.

- Ei tarvita erityisiä viriketuokioita tai viihdykettä.

Perunan kuoriminen, rappujen nouseminen, koiran rapsuttelu ja muu kotipuuhastelu pitävät yllä asukkaiden toimintakykyä ja hyvää mieltä.

Ei työntekijä eikä yrittäjä

Perhehoito perustuu hoitajan ja asukkaan kotikunnan solmimaan toimeksiantosopimukseen. Se on kunnan tuottamaa palvelua, jossa raha ei liiku hoidettavan ja perhehoitajan välillä.

Mitä on perhehoito?

Toimeksiantosuhteeseen perustuvassa perhehoidossa vanhuksen hoiva ja huolenpito järjestetään joko perhehoitajan (perhekoti) tai hänen omassa kodissaan. Perhehoito voi olla osa- tai ympärivuorokautista.

PITKÄAIKAISESSA PERHEHOIDOSSA henkilö asuu perheessä kuten muutkin perheenjäsenet, ja hoitajan koti on myös hänen kotinsa. Lyhytaikaista ympäri- tai osavuorokautista perhehoitoa käytetään yleisimmin vanhuksen tai vammaisen henkilön omaishoitajan vapaapäivien ja lomien tuurauksessa.

Perhehoidossa voidaan hoitaa samanaikaisesti enintään neljää henkilöä. Mikäli perhehoidossa asuu kaksi perhehoitovalmennuksen käynnystä aikuista, voidaan perhekotiin sijoittaa kuusi vanhusta. Tällöin ainakin toisella perhehoitajalla on oltava tehtävään soveltuva koulutus (esimerkiksi lähihoitaja) ja riittävä työkokemus.

PERHEHOITAJAN TOIMEENTULO perustuu hoitopalkkioon, jonka maksaa asukkaan kotikunta. Minimikorvaus pitkäkestoisessa perhehoidossa on noin 780 e/kk yhdestä vanhuksesta.

Useimmat kunnat soveltavat alueellista toimintaohjetta, jossa korvaus on korkeampi, noin 900–1 300 e/kk, vanhuksen hoitoisuuden mukaan.

Lisäksi perhehoitajalle maksetaan kustakin henkilöstä kulukorvaus, noin 600 e/kk, jolla katetaan tämän ruokailusta, veden- ja energiankulutuksesta ja muista elinkustannuksista aiheutuvia kuluja.

VAPAATA kertyy perhehoitolain mukaan 2 vrk/kk, eli vähintään 24 vrk/v. Useimmissa kunnissa perhehoitajille taataan vapaata 3–3,5 vrk/kk, eli 36–42 vrk/v.

Lisätietoa: perhehoitoliitto.fi

VAATTEIDEN VIIKKAUS ja muu arkinen puuhastelu pitävät yllä asukkaiden toimintakykyä ja hyvää mieltä. Sinikka Hirvensalon ja Sylvi Uusitalon välissä Hilla, joka on niin isäntävään kuin asukkaiden rakas rapsuteltava.

- Asukkaan kotikunta maksaa hoitajalle hoitopalkkion ja kulukorvauksen ja perii asukkaalta asiakasmaksun, kertoo Maarit Haverinen.

Asiakasmaksulain mukaan pitkäaikaishoidossa olevalle asukkaalle on jätävä omaan käyttöön 15 prosenttia nettoeläkkeestä, kuitenkin vähintään 108 euroa kuukaudessa.

Perhehoitajan kannalta kyseessä ei ole työsuhte. Häntä ei koske työsopimuslaki, työaikalaki eikä mikään työehtosopimus. Hoitopalkkio kerryttää kuitenkin perhehoitajan eläkettä.

- Lisäksi voidaan sopia, että hoitajan sairastuessa kunta maksaa yhdeksältä päivältä sairauspäivärahan, jonka jälkeen hän siirtyy Kelan sairauspäivärahalle, Haverinen sanoo.

Kunta ottaa perhehoitajalle lakisääteisen tapaturmavakuutuksen. Hoitajalla on myös oikeus kahden vuoden välein terveystarkastukseen. Se ei vastaa työsuhteessa olevien työterveyshuoltoa, mutta on kuitenkin tyhjää parempi.

Työttömyysturvan suhteen perhehoitajat ovat väliinputoajia, sillä toimeksiantosuhteiset perhehoitajat eivät ole työntekijöitä eivätkä yrittäjiä.

Joissain tapauksissa lyhytaikaista, osavuorokautista perhehoitoa tarjoavien perhehoitajien on kuitenkin mahdollista saada soviteltua päivärahaa, mutta käytäntö on kirjava ja vakiintumaton.

Tarvitaan ripaus rakkautta

Taloudellisesti perhekoti ei ole kultakaivos, mutta hoitopalkkioilla ja kulukorvauksilla tulee toimeen, tuumivat Hirvensalot.

Toisaalta perhehoitajan on oltava valmis sietämään myös epävarmuutta.

- Aloitimme neljällä hoidettavalla, mutta välillä asukkaita oli vain kaksi. Perhehoitaja ei voi olla koskaan varma siitä, että kunnat sijoittavat uuden asukkaan tyhjäksi jääneelle paikalle, sanoo Sinikka Hirvensalo.

Myös asukkaan pitkittynyt sairaalajakso saattaa lopettaa hoitopalkkion maksun perhekodin pitäjille.

Taloudellisen epävarmuuden lisäksi perhehoitajan on hyväksyttävä se, että kotona ollessa työ seuraa kaikkialle.

- On tietoisesti opeteltava ottamaan aikaa itselle, huokaistava ja vaikka istuttava sohvalle keskellä päivää.

Sinikka Hirvensalolle perhehoitajuus on antanut mahdollisuuden työskennellä kotona itsenäisesti ja omaan tahtiin, elää omannäköistään arkea.

- Tuskinpa kukaan avaisi kotinsa ovet ja päästäisi ventovieraat ihmiset osaksi elämäänsä pelkästään rahasta. Tarvitaan aitoa kiinnostusta ja välittämistä, ripaus rakkautta. □

Stumpppi.fi

- Tukea tupakoinnin lopettamiseen

Maksuton neuvontapuhelin

0800 148 484

Tietoa, testejä ja vertaistukea (Stumpin keskustelut) verkossa

www.stumpppi.fi

 Hengityслиitto

Näin valmistaudut lakkoon

Jos sopimusneuvottelut jumiutuvat, JHL saattaa ryhtyä työtaistelutoimiin - kuten lakkoon.

teksti Hellevi Raita kuvitus Anni Reenpää

JHL:läiset yhdistykset kartoittavat jäsenet, heidän työpaikkansa ja määränsä eri työpaikoilla.

Yhdistys kertoo jäsenille sopimusneuvotteluista ja kehottaa heitä päivittämään tietonsa jäsenrekisterissä.

Yhdistykset voivat hankkia liivejä, hihamerkkejä ja lakkovahtinauhoja.

Liiton hallinto päättää työtaistelu-strategiasta ja työtaisteluun valmisteltavista kohteista.

Liiton hallitus voi päättää työtaistelutoimista, kuten ylityökiellosta tai lakosta.

Jäseniä valmistellaan lakkovaroituksen jälkeen tekstiviestein ja sähköpostiviestein.

Lakkovaroitus on annettava kaksi viikkoa ennen lakkoa.

Yhdistys valitsee pareittain toimivat lakkovahdit joka työpaikalle.

Keskuslakkotoimikunta, (esim. liiton hallitus) asettaa lakkorajat. Luottamusmiehet neuvottelevat hätätöihin liittyvistä tehtävistä.

Lakko alkaa sovitulla ajalla: lakkoilijat poistuvat töistä tai jättävät menemättä töihin.

Lakon aikana yhdistys voi jakaa torilla keittoa tai makkaraa, tai pitää kahvilaa.

Kun lakko päättyy, lakkoilevat palaavat töihin mahdollisimman pian.

Motiv

VAD FICK DIG ATT SÖKA TILL ARTENOMUTBILDNINGEN?

Utbildningen verkade som en intressant kombination av två saker jag var intresserad av – att få vara kreativ och att få jobba med människor.

HUR FICK DU JOBBET PÅ KÅRKULLA?

Jag började jobba på Kårkulla redan innan jag tog examen och sedan blev jag där. Ganska många av oss som gick handledarutbildningen jobbar på Kårkulla.

HUR TRIVS DU I DITT JOBB?

Jag trivs riktigt bra. Det är väldigt omväxlande och jag kan påverka innehållet i mitt jobb. Det kommer ständigt nyutmaningar och jag får utvecklas hela tiden.

Kursledaren spanar trender

text Hellevi Raita foto Janne Stenroos

ATT LEDA ARBISKURSER var ett mål som jag hade redan under min utbildning. Jag gör det vid sidan av mitt riktiga jobb. Jag håller en sykurs som jag började med i fjol höstas och fortsätter med nu, och så har jag kortkurser, enkvällskurser med olika teman. Jag syr mycket, både till eget behov och på beställning till folk, och jag har haft ganska mycket samarbete olika teatrar och sytt rollkläder till dem.

När jag hade bott här i Pargas i något år och själv deltagit i några kurser bad medborgarinstitutet Kombi om önskemål om kurser. Då tipsade jag helt enkelt om mig själv.

Sykursen utgår från elevernas önskemål. Jag hjälper dem hitta mönster och ger råd och tips genom hela proceduren.

I höst har jag haft två kortkurser om tillverkning av bivaxdukar, som ersätter platsfolie. Det var jätteroligt att intresset för att minska plastförbrukningen var så stort.

I NOVEMBER hade jag en kurs där vi tillverkade sojaljus. Stearinljus har folk stöpt i många år. Därför tänkte jag att sojaljus skulle kunna vara något nytt som folk vill prova på och kursen blev fullbokad ganska snabbt.

Sojaljusen är ett miljövänligare alternativ till paraffinljus. De sötas inte lite lätt som stearinljus och de brinner längre. Sojavax kan man beställa på nätet. Det finns i form av flingor eller kulor, och är litet dyrare än stearin. Man kan också skaffa färdiga vekar.

Sojavax stelnar rinner mer än stearin, och därför gjuts ljusen i glas. Man kan smälta vaxet i vattenbad eller i mikron. Vaxet smälter ganska snabbt, så man får smälta i korta perioder i mikron och blanda om. Sedan håller man vaxet i glasburkar och sätter i veken i mitten.

Jag snappar upp idéer till kurser på bloggar, webbtjänsten Pinterest och i tidningar. Jag försöker hålla koll på vad som är trendigt eller ligger i tiden. Om jag hittar något som jag själv tycker är roligt så vill jag gärna föra det vidare så att också andra får den upplevelsen. □

CHARLOTTA PALANDER
Född 1981.

HEMORT
Pargas.

UTBILDNING
Artenom inriktad på sysselsättningshandledning.

JOBB
Handledare på Kårkulla.

FAMILJ
Man, två pojkar, fem hönor.

HOBBYER
Sy, leda kurser, körsång, yoga.

Hyvää joulua ja onnea tulevalle vuodelle!

LIITON PALVELUT VUODENVAIhteessa:

JHL-TALON AULAPALVELUT
suljettu 23.12.2019 – 6.1.2020

JHL:N VAIHDEPALVELUT
suljettu 23.12.2019 – 6.1.2020

JÄSENPALVELU, sekä maksupalvelu ja järjestelmäpalvelu on suljettu
23.12.2019 – 6.1.2020

JHL-OPISTO
JHL-opistolla ei ole toimintaa
13.12.2019 – 7.1.2020
Kurssihallinto on suljettu
23.12.2019 – 6.1.2020

ALUETOIMISTOT
työsuhdeneuvontaa ei ole ajalla
23.12.2019 – 6.1.2020

JHL lahjoittaa tänä vuonna joulumuistamiisiin tarkoitetut varat Luonto-Liitolle, joka on vuonna 1943 perustettu valtakunnallinen lasten ja nuorten ympäristönsuojelu- ja luonto-harrastusjärjestö.

Reilua joulua kaikille kansoille

Tänä jouluna sinä ja yhdistyksesi voitte muistaa maailman heikoimmassa asemassa olevia työntekijöitä ja osallistua Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskuksen SASKin Reilua joulua -keräykseen. JHL on jo mukana!

Voit lahjoittaa yksityishenkilönä, jolloin saat SASKin sähköisen joulukortin henkilökohtaiseen käyttöösi.

Vinkki JHL:n yhdistyksille: voitte lahjoittaa esimerkiksi joulu-tervehdyksiin tarkoittamanne varat keräykseen. Kiitoksena lahjoituksesta käytössänne on Reilua joulua -viestintäpaketti.

Saatte sähköpostiinne linkin, josta pääsette käyttämään viestintäpaketttiänne välittömästi.

Lahjoitussummaa ei ole määritelty. Jo pienelläkin avulla parannetaan monen ihmisen elämää. Reilua joulua!
sask.fi/tule-mukaan/reilua-joulua-2019.

0%

KOROTUS KILOMETRIKORVAUKSIIN
Verohallinto on päättänyt, että kilometrikorvauksia ei vuonna 2020 koroteta. Syynä tähän on polttoaineen hinnan halpeneminen edellisestä vuodesta ja 20 myydyimmän auton keskihinnan aleneminen.
jhl.fi/ajankohtaista/uutishuone

Tilaa jo kalenteri vuodelle 2021

UUODEN 2020 KALENTERI saapui edellisen Motiivin matkassa. Se jääkin viimeiseksi automaattisesti jäsenille lähetettäväksi kalenteriksi. Vuoden 2021 kalenteri postitetaan ainoastaan jäsenille, jotka sen tilaavat.

Voit jo nyt tilata kalenterisi omaJHL-palvelun kautta. Kun olet kirjautunut omaJHL:ään, napsauta vasemmalla olevasta valikosta kohtaa *Tuotteet ja tilaukset*.

Mikäli kirjautut mobiililaitteella, klikkaa näytön oikeassa yläkulmassa olevaa kolmea vaakaviivaa. Sieltä avautuu valikko, josta löydät kohdan *Tuotteet ja tilaukset*.

Kun tilaus on kerran tehty, se jatkuu automaattisesti seuraaville vuosille.

Liitto vähentää muun muassa paperinkulutusta sekä kalentereiden valmistus-, kulje-

tus- ja kierrätyskuluja, kun muutamme jäsenkalenterin tilaustuotteeksi. Ja kun kalenterin tilaavat ainoastaan sitä oikeasti tarvitsevat, säästämme arvokkaita luonnonvarojamme!

*Motiivi ilmestyy ensi vuonnakin
8 kertaa. Kerro ihmeessä hyvistä
juttuvinkeistä ja tyypeistä
toimituksen väelle!*

Educaa neljännesvuosisata

Educa on johtava opetus- ja kasvatustapahtuma. Vuosi 2020 on tapahtuman juhlavuosi – Educa täyttää 25 vuotta. JHL on jälleen mukana messuilla, käväise osastolla tervehtimässä! Messukeskus, Helsinki 24.-25.1.2020 educa.messukeskus.com

Luodaan yhdessä reilumpi maailma

SASKin Solidaarisuus-päivät Lahdessa 1.–2.2.2020 kokoaa yhteen ihmisoikeuksista ja ay-liikkeen kansainvälisyydestä kiinnostuneet. Osallistumismaksu on 50 €. Majoitus- ja matkajärjestelyistä vastaa osallistuja itse tai ammattiliittosi. sask.fi

Pysyttele työ- elämän kärryillä

SAK:n uutiskirje ilmestyy kaksi kertaa kuukaudessa, Kirjeestä löydät ajankohtaista asiaa työmarkkinoilta ja -elämästä. Lisäksi saat terveisiä SAK:laisilta työpaikoilta ja tutustut luottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen työhön. sak.fi/uutiskirje

KYSY IHMEESSÄ

Paljonko saan lakkoavustusta?

OLEN JHL:N JÄSEN. Kuluneen syksyn aikana olen ollut lakossa kahteen otteeseen, yhteensä viisi päivää. Paljonko saan lakkoavustusta liitolta?

VASTAUS: Lakon ajalta ei makseta palkkaa. Lakkopäiviltä työntekijällä ei ole oikeutta myöskään työnantajan kustantamiin luontoisetiuihin, kuten lounaseteleihin.

JHL maksaa liiton päättämistä lakoista jäsenilleen lakkoavustusta, jonka suuruuden päättää liiton hallitus. Lakkoavustuksen määrä on 67 euroa/päivä. Jos lakkopäiviä on viisi, kertyy maksettavaa 335 euroa.

Työmarkkinajärjestöjen maksama lakkoavustus on verovapaata tuloa 16 euroon lakkopäivää kohden. Ylimenevä osuus on veronalaista ansiotuloa.

Saamastasi 67 euron lakon aikaisesta avustuksesta veronalaista tuloa on 51 euroa. Siitä Verohallinnon vahvistama ennakonpidätys on 30 prosenttia, eli 15,30 euroa.

Lakkoavustuksesta ei makseta työntekijän eläkevakuutusmaksua eikä työttömyysvakuutusmaksua. Niinpä saat ennakonpidätyksellä vähennetyn lakkoavustuksen, joka on 51,70 euroa/päivä. Viideltä päivältä se on yhteensä 258,50 euroa.

Lopullisessa verotuksessa kaikki veronalaiset ansiotulot lasketaan yhteen ja lopulliset verot määräytyvät sen mukaan.

Lakkoavustus maksetaan hakemuksista liittoon kuuluville jäsenille, joiden jäsenmaksut on maksettuna. Maksamisen edellytys on, että henkilö on toiminnut liiton päätösten ja ohjeiden mukaisesti ja osallistunut lakkoon.

Verokorttia ei tarvitse lähettää liittoon.

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi.

Sätt stopp för avtalsshoppingen

Föreningsåterbäringen och organiseringen väckte debatt när JHL:s representantskap samlades till höstmöte.

text Heidi Hänninen, Hellevi Raita foto Maarit Eloholma

Upp på barrakaderna, för fan! Med de orden sammanfattade **Pekka Hirvonen**, medlem i JHL:s representantskap, stämningen på representantskapets möte. Representantskapet gav sitt fulla stöd till kampen mot avtalsshoppingen på servicebolaget Arkea i Åbo och på posten.

Förbundets ordförande **Päivi Niemi-Laine** tog upp höstens fall av avtalsshopping och utläggningar i sin arbetsmarknadsöversikt.

- Beslutsfattarna och tjänstemännen förstår inte att kommunerna får mindre skatteintäkter om man skär i lönerna. Samtidigt ökar utgifterna när arbetstagarna tvingas söka utkomststöd, betonade Niemi-Laine.

Föreningsåterbäringen oförändrad

Det två dagar långa mötets hetaste debatt fördes om föreningsåterbäringen. Förbundsstyrelsen föreslog att den andel av medlemsavgifterna som lokalföreningarna får sänks från 20 procent till 18 procent. Den kvarblivande summan skulle enligt förslaget kanaliseras genom regionkontoren till föreningarnas organiserings- och läroanstaltsarbete.

Styrelsens förslag väckte stor oro. **Maarit Nyman** från Uleåborg betonade att det frivilligarbete föreningarna gör är ett livsvillkor för förbundet. Hon ansåg att arbetet äventyras om man skär ner i föreningsåterbäringen.

Birgitta Huhtamäki från Brahestad var inne på samma linje:

- Det frivilligarbete som de aktiva gör är förbundets grundval. Den smulas sönder om föreningsåterbäringen minskar.

Jakobstadsbon **Maria Holmstedt-Lehtinen** ställde sig ambivalent till förslaget.

- Jag tror inte vår förening skulle drabbas så hårt, sade hon.

Malaxbon **Johan Berts** ansåg däremot att det fanns för lite information om hur de överblivande pengarna skulle användas och misstänkte att förslaget missgynnar små föreningar.

- Det hjälper väl inte att en i föreningen är aktiv, kan jag tänka mig.

Branschchefen **Håkan Ekström** försäkrade att föreningarnas verksamhetsförutsättningar inte äventyras även om föreningsåterbäringen minskas.

- Genom att förena våra resurser skapar vi bättre kraft att agera på de ställen där vi har de bästa förutsättningarna att vara framgångsrika och det största behovet att handla.

Representantskapet beslutade ändå att behålla föreningsåterbäringen vid 20 procent också nästa år.

Styrelseledamoten **Mikaela Luoma** var besviken. Hon sade att det är sorgligt att man inte litar på att regionkontoren kan dela ut pengarna på ett rättvist sätt.

- Vi måste göra någonting. Medlemsavgifterna räcker inte till. Vi kan inte fortsätta leva på placeringsintäkter. Det blir ju bara mer utmaningar på arbetsmarknaden, sade Luoma.

Fem anställda organisatörer

Representantskapet berömde organiseringsarbetet och var oroat för hur arbetet ska fortsätta. Enligt en projektplan, som representantskapet fick ta ställning till, ska förbundet ha fem anställda organisatörer under de följande tre åren.

Päivi Rantanen från Egentliga Finland föreslog att antalet organisatörer behålls vid nuvarande nio:

- De aktiva är överbokade. Vårt förbund behöver fortfarande anställda organisatörer.

Kari Vatanen från Jyväskylä stödde Rantanens förslag. Han betonade att organisatörerna åstadkommit ett bra resultat.

- Därför borde vi snarare hålla mer bensin i elden.

Representantskapet godkände ändå styrelsens förslag om fem organisatörer.

Vem släcker lampan?

Representantskapet behandlade 29 motioner. JHL-föreningen i Lahtis sade i sin motion att sammanslagningen av södra Finlands och huvudstadsregionens regionkontorför ett och ett halvt år sedan förstärkt intressebevakningen i huvudstadsregionen, men samtidigt försvagat servicen i

– Vi är beredda att strejka för att få bort arbetstidsförlängningen.

REPRESENTANTSKAPSMEDLEMMARNA

Anna-Lena Aspegren-Törnroos, Maria Holmstedt-Lehtinen och Johan Berts och styrelseledamoten Mikaela Luoma hade delade åsikter om föreningsåterbäringen.

övriga delar av södra Finland. Föreningen krävde att styrelsen ingriper snabbt.

- Sammanslagningen har påverkat väldigt mycket i vårt område, sade **Tuula Ojala**, som är huvudförtroendeman i Lahtis.

- Vi behöver juristkompetens också i regionerna för att klara oss i den hårda förhandlingskulturen. Nu finns det en risk för att vi inte kan sköta intressebevakningen för våra medlemmar effektivt, instämde **Eija Paananen**.

Representantskapet beslutade att höja medlemsavgiften med 0,5 procentenheter till 1,05 procent. Eftersom arbetslöshetskassans medlemsavgift samtidigt sjunker lika mycket är den totala medlemsavgiften 1,38 procent också nästa år.

Representantskapet godkände förbundets budget för nästa år. Budgeten går på drygt 36 miljoner euro, i samma klass som i år. Även om medlemsavgiftsintäkterna ökar med drygt 1,6 miljoner euro tack vare den höjda medlemsavgiften räcker intäkterna inte till att täcka alla utgifter. Förbundets ekonomi hålls flytande med hjälp av placementsintäkter.

Representantskapets ordförande **Sirkka-Liisa Kähärä** frågade därför vem som släcker lamporna på JHL om man inte lyckas hitta åtgärder för att balansera förbundets ekonomi och verksamhet. □

MEDLEMSAVGIFTER

1,38%

AV SIN BRUTTOINKOMST

betalar medlemmarna i medlemsavgift till JHL och arbetslöshetskassan nästa år, lika mycket som i år. Av det går 1,05 procentenheter till JHL och resten till a-kassan.

20%

AV MEDLEMSAVGIFTS-INTÄKTERNA

betalas till de lokala föreningarna för att finansiera deras verksamhet.

Hidasta mutta tärkeää

Kävin Unescon yleiskokouksessa. Niin kuin varmasti tiedätte, Unesco on Yhdistyneiden kansakuntien kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestö, jonka tarkoituksena on edistää rauhaa ja kansainvälistä yhteistyötä. Tiedätte toki senkin, että yleiskokous on Unescon kerran kahdessa vuodessa kokoontuva ylin päättävä elin, jossa paikalla ovat edustajat kaikista 193:sta jäsenmaasta. Sanomattakin on selvää, että Unescon päämaja sijaitsee Pariisissa.

Vitsailen. Vaikka pidän itseäni koulutettuna ja melko ahkerasti yhteiskunnallisia asioita seuraavana kansalaisena, nämä faktat eivät vielä puoli vuotta sitten olleet kirkkaina mielessäni. Saatuani kutsun Suomen Unesco-toimikuntaan olen virkistänyt muistiani ja päässyt vähitellen kärryille.

Ensimmäisessä yleiskokouksessani olin silti urheilutermein opintomatalla ellen kisaturistina. Pidin viestintäkomission kokouksessa pari Suomen puheenvuoroa. Ne olivat virkamiesten minulle etukäteen huolellisesti valmistelemlia, ja jos olen rehellinen, en voi väittää ymmärtäneeni kaikkia suustani tulleita sanoja.

Termit olivat uusia. Lyhenteet olivat uusia. Koko tilanne oli uusi - ikinä aiemmin en ollut istunut salissa, jossa ihmiskunnan kiehtova moninaisuus olisi näyttäytynyt yhtä konkreettisesti.

Ympärilläni kansainvälinen yhteistyö nitkahteli eteenpäin. Se näytti hitaalta, vaivalloiselta ja välillä mahdotto-
malta. Synkkiäkin ajatuksia välähteli mielessä. Mitä toivoa meillä on päästä sopuun isoista kohtalonkysymyksistä, vaikkapa hiilidioksidipäästöjen rajoittamisesta, kun ketään sitomattoman strategian yksittäisen pykälän sanamuodosta jäädään väittelemään tuntikausiksi?

Olisi helppoa olla kyyninen. Yhdysvallat ja Israel vetäytyivät Unescosta, ja Japani on uhannut lähteä. Samansuuntaista liikehdintää on havaittavissa koko YK:ssa ja muualla kansainvälisen yhteistyön rakenteissa. Tämä ei toimi, ihmiset sanovat. Tämä on hidasta, kallista ja tehotonta. Ja kukapa sen voisi kiistää, sitähan se on.

Mutta mikä on vaihtoehto? Kansainvälisen yhteistyön lopettaminen maailmassa, joka on kutistunut pienem-

mäksi kuin koskaan? Siinä nyt ei ole mitään järkeä. Se ei toimisi missään tapauksessa. Ihmiskuntaa kohtaavat haasteet eivät tunnusta kansallisvaltioiden rajoja, eikä yksikään täydellistä muutosta kaikkeen kerralla lupaava populistit tule niitä ratkaisemaan.

Niin työlästä kuin päätöksenteko yleiskokouksessa olikin, tunsin todistavani jotain kaunista ja ikävä kyllä mahdollisesti uhanalaista. Jotain sellaista, jonka arvoa ei ehkä tajua ennen kuin sen menettää. Maailma, jossa yhteistä ymmärrystä edes yritetään etsiä, on taatusti parempi kuin maailma, jossa vahvat syövät heikot ja jokainen on omillaan. □

Juha Itkonen

on neljän lapsen isä sekä kirjailija, joka on kirjoittanut useita menestysteoksia ja ollut ehdolla Finlandia-palkinnon saajaksi.

KUVA Wilma Hurskainen

Yhteisymmärrystä etsivä maailma on parempi.

HENKIVAKUUTUS KERTOO ROHKEUDESTA

Jari kuoli kesällä. Mä yritin olla rohkea, kun kerroin lapsille, mutta romahdin.

Hautajaisten jälkeen meidän yksitoistavuotias sanoi, että isi oli ollut rohkea, kun se uskalsi ajatella kuolemaa, että sen perhe voi jäädä yksin ja otti henkivakuutuksen.

En tiedä mistä se oli sen kuullut, mutta se oli oikeassa siinä, että Jarin rohkeus turvaa meidän perhettä edelleen.

if.fi/henkivakuutus

Vakuutuksen myöntää Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

Kuoleman ennakointi on mahdotonta, mutta läheisten toimeentulon varmistaminen helppoa. Laske yllättävän edullinen hinta järjestöjäsenen henkivakuutukselle verkossa vaikka heti.

TaskuTurva – vakuutusturva aina mukanasasi

**Lataa ilmainen
TaskuTurva-sovellus
Google Play Kaupasta
tai App Storesta.**

**Muista myös
JHL:n oma
palvelunumero
01019 5109**

Kun lähdet matkalle, pakkaa Turva mukaan.
Ammattiliittosi tarjoama vakuutusturva ja reissujasi turvaava
matkavakuutuskortti kulkevat mukanasasi TaskuTurva-sovelluksen avulla.
Hyvää matkaa!

Lue lisää turva.fi/taskuturva